

The Feminist Voice in Translation

Retaining the Feminist Character of Anne Elliot in the Dutch Translations of *Persuasion*

Esther de Gries
3890716
Bachelor Thesis
Supervisor: Lette Vos
British English
June 2016

Table of contents

1. Introduction	p. 1
2. Theoretical framework	
2.1 Feminism and <i>Persuasion</i>	p. 5
2.2 Feminism and Translation	p. 7
2.3 Analysis of Anne's Feminist Voice in Translation	p. 11
3. Translating Persuasion	
3.1 Classification of Translation Problems	p. 18
3.2 Translation of Chapter I	p. 22
4. Conclusion	p. 32
5. Works Cited	p. 34
6. Appendices	
6.1 Appendix 1 – Source Text for Translation	p. 36
6.2 Appendix 2 – Translation by W.A. Dorsman-Vos	p. 40
6.3 Appendix 3 – Translation by Elke Meiborg	p. 45
6.4 Appendix 4 – Fragments for Analysis	p. 50

1. Introduction

“Men have had every advantage of us in telling their own story. Education has been theirs in so much higher a degree; the pen has been in their hands. I will not allow books to prove anything” – Anne Elliot (*Persuasion*, 220).

Persuasion is the final novel written by Jane Austen and was published posthumously in 1818. Anne Elliot is the main character of this novel and she is generally considered to be the most feminist character Austen has conceived. This thesis will consist of a study of the feminist characteristics of Anne Elliot in the Dutch translations of the novel *Persuasion*.

Jane Austen was born on 16 December 1775 in Steventon. Her parents were Reverend George Austen and Cassandra Leigh (Le Faye, xv-xxvi). Jane had six brothers and one sister, Cassandra Austen with whom she had a good relationship. Jane Austen started her literary career writing burlesque plays and joke-novels in which she mocked the genre of epistolary novels when she was still very young (Honan, 52-53). Later, she wrote a more serious epistolary novel titled *Lady Susan* which was not published until long after her death. Austen never tried to print it in her lifetime because it supposedly would “corrupt young and wholesome readers” (Honan, 101). The next novel she wrote was also an epistolary novel titled *Elinor & Marianne* which she rewrote in a third-person narration and was published as *Sense & Sensibility* in 1811. This novel was soon followed by *Pride & Prejudice* (1813), *Mansfield Park* (1814) and *Emma* (1815). Jane Austen had always been writing and rewriting her novels and she was still working on two of them when her health declined rapidly. She eventually died on 18 July 1817, when she was only 41 years old, in Winchester. *Northanger Abbey* and *Persuasion* were published posthumously in December 1817.

Persuasion tells the complex story of Anne Elliot’s life. She lives with her father, Sir Walter Elliot, and her elder sister, Elizabeth Elliot at Kellynch Hall. Due to financial troubles,

Sir Walter is forced to let the estate to Admiral Croft and his wife Sophia. Sir Walter and Elizabeth move to Bath and Anne visits her younger sister Mart who is married to Charles Musgrove, the heir of Uppercross Hall which is the Musgrove estate. Mr and Mrs Musgrove invite the Crofts to their estate and since Captain Frederick Wentworth is the brother of Sophia Croft, he and Anne meet again after a very long separation. Lady Russel, a long-time family friend of the Elliots had convinced Anne many years ago not to marry Captain Wentworth. Charles Musgrove has two sisters, Louisa and Henrietta, who have both arrived at the right age to get married. Thus, the question is which of the two sisters is going to get married to Frederick Wentworth. Charles and Mary, Louisa, Henrietta and Anne accompany Captain Wentworth on his visit to Lyme where they meet with two of his navy friends, Captain Harville and Captain James Benwick. Benwick is mourning the loss of his fiancée who was also the sister of Harville. Without knowing it, Anne also meets her cousin William Elliot, who is apparently very impressed by her looks which is something Wentworth notices as well. On the last day of their visit, Louisa has an accident and Wentworth is impressed by Anne because she takes the lead in this difficult situation. After the accident, Anne joins her father and sister in Bath together with her friend Lady Russell. She sees William Elliot again and it becomes clear that he wishes to court her, very much to the delight of Lady Russell who considers him a more suitable match than Captain Wentworth. Admiral Croft and his wife also arrive in Bath and they tell the news about Captain Benwick being engaged to Louisa Musgrove. Captain Wentworth soon joins them as well and he and Anne meet again and they both know their chances of being together have improved again. They do not talk about this until Wentworth overhears Anne talking to Captain Harville, he now knows that she has not given up on him and writes her a note in which he expresses his feelings for her. They renew their engagement and live happily ever after.

As mentioned in the quotation at the beginning of this chapter, Anne Elliot does not allow books to prove anything because men have always had more opportunities to tell their story than women. However, it is exactly through this novel that Anne can tell her own. Austen has chosen to give her heroine the opportunity to speak up. This thesis will deal with translation studies and more specifically with the way translators deal with feminist aspects in a text. There are two different Dutch translations of the novel; the first is titled *Overreding en overtuiging*, translated by W.A. Dorsman-Vos, and the second one titled *Overtuiging*, translated by Elke Meiborg (*Koninklijke Bibliotheek*). *Overreding en overtuiging* was published by Het Spectrum in the series called Klassieken in 1987. W.A. Dorsman-Vos has translated, among other books, more novels by Jane Austen into Dutch, such as *Waan en eigenwaan* (1980), *Verstand en onverstand* (1982) and *Mansfield Park* (1984), which were all published in the same series of Klassieken by Het Spectrum. Meiborg has translated multiple novels by Austen as well and these translations, *Gevoel en verstand* (1994), *Trots en vooroordeel* (1996) and *Overtuiging* (1996), were first published by Boekwerk and later also by Muntinga Pockets in the series Rainbow Pockets. I will use the 2006 edition in this series by Meiborg and the 1987 edition by W.A. Dorsman-Vos published in the series Klassieken by Het Spectrum when analysing the translation problem of translating the feminist voice of Anne Elliot in *Persuasion*.

My main goal in this thesis, then, is to investigate to what extent the feminist voice of Anne Elliot is preserved in the Dutch translations of the novel *Persuasion*.

Additionally, I will look at more general strategies for the translation of this novel, both as a feminist document and a historic novel. I will achieve this by a discussion of a few major translation problems, and by making my own translation of the first chapter of the novel. Making my own translation of the source text will contribute to a better understanding of the translation problems the two previously mentioned translators must have encountered

while making their translations. The translation will be preceded by a source text analysis relevant for translation. For this analysis, I will use the model as proposed by Christiane Nord and make both a source text and a target text profile in order to determine what translation problems will play a role in the process of translation. I have chosen to translate the first chapter of this novel because it is the introductory chapter. This is where the characters, with their accompanying titles and traits, are introduced to the reader which means that the translator has to decide on a translation strategy. The translator needs to decide not only between historicizing or modernizing but also between exoticizing or naturalizing the text in translation. I shall return to this matter when I discuss the translation problems of the text later on in this thesis.

As for the content of this thesis, I will begin with a theoretical framework which gives an overview of what has been written so far on *Persuasion* and feminism, but also on translation and feminism. This theoretical part will be followed by my own translation of the first chapter of *Persuasion*, including footnotes explaining the choices I have made. In the third chapter there will be an overview of other translation problems, using the categories described by Nord, in the first chapter of the novel. This will be followed by an analysis of the feminist voice of Anne Elliot, using examples from both the source texts and the two published translations. In this chapter I will combine the theory with the practice of analysing the existing texts in order to find out how the translators have dealt with the translation problem of feminism. The thesis will end with a concluding chapter in which I will answer my main question and sum up the findings of my thesis.

2. Theoretical framework

2.1 Feminism and *Persuasion*

The main character in Jane Austen's novel *Persuasion* is Anne Elliot, who is considered to be the most feminist of the female main characters in Austen's novels. This is primarily due to the fact that Anne is much older compared to the main characters in other novels. In *Jane Austen: Women, Politics and the Novel* (1988) Claudia Johnson argues that Anne Elliot is the most independent female character because she is indeed older than the other main characters:

Persuasion, then distinctively minimizes problems which had before been so momentous to the heroines. By centring her novel on a mature heroine, of course, Austen is free to explore female independence without being obliged to explore the concomitant impertinence which always seems to accompany the self-assurance of younger heroines. (146)

According to Johnson, the emphasis of the plot focuses on Anne as an independent young woman. Anne and her position within her family or, in a broader sense, the changing positions in English society are not the main topic of this novel.

Instead they are the pervasive backdrop Austen establishes throughout *Persuasion* in order to consider the psychological impact that social arrangements have on women and the apparent possibilities which the "unfeudal tone of the present day" may hold out for them. (147-148)

In other words, Austen uses the changing society to legitimize the changes in her main character. It is possible for Anne to become a more independent character, not only because

she is older, but also because the society is changing. Therefore, the role of women is also changing. Margaret Kirkham, who also dedicated a chapter of her book *Jane Austen, Feminism and Fiction* (1997) to the novel *Persuasion*, agrees largely with Johnson on the idea that Anne is the most feminist character Austen has written about: “we can see that Austen was extending the range of female character and experience with which she could deal, bringing it more fully into the second decade of the nineteenth century” (144). There is one specific moment in the novel which clearly demonstrates Anne as a feminist character: a discussion she has with Captain Harville. In this discussion she quotes a part of *A Vindication of the Rights of Women* (1792) by Mary Wollstonecraft which is one of the first works about women’s rights. In *The Cambridge Companion to Mary Wollstonecraft* (2006), Johnson describes Wollstonecraft as “a revolutionary figure in a revolutionary time, she took up and lived out not only the liberal call for women’s educational and moral equality, but also virtually all of the other related, violently contested questions of the 1790s” (1). Austen was inspired by Wollstonecraft and used her ideas to provide Anne with feminist characteristics, which is emphasized by the fact that she quotes Wollstonecraft to express her feminist ideas. Kirkham, then, asserts that “no other Austen heroine is shown as putting a feminist viewpoint so plainly” (147). Naomi Itokazu wrote “Duty and the Feminist Narration in Austen’s *Persuasion*” (2011), in which she states that “Austen is aligned with Mary Wollstonecraft as she defends for her female character’s ability to be as intelligent as their male counterparts” (17). However, the feminist viewpoint was not yet generally accepted in the English society of those days and Johnson states that “female strength is disapproved to the same degree as it is desired” (151). According to Kirkham, Austen has therefore concealed this viewpoint through “Anne’s gentleness of manner, together with her maturity” (148). This leads to the assertion that “Austen establishes her heroine’s behaviour as in accordance with what Wollstonecraft had laid down as proper in a dutiful child of a ‘solicitous’ and affectionate,

even though mistaken, parent” (149) which is in line with the statement by Johnson that “*Persuasion* eludes, even frowns upon, overt rebellion” (163). In this respect, Itokazu disagrees with the other two critics: “Austen stresses female sexuality. This technique emphasizes and stresses the sexual politics of her time through her narrative style and sexually implicit language, placing her beyond Wollstonecraft’s argument and in a more modern definition of feminism” (17). She considers female sexuality to be the main theme of the novel whereas Johnson and Kirkham have a slightly different take on this. They see Anne and her independent, feminist character as the main theme. It is also possible, however, to consider this female sexuality as a part of Anne’s character and therefore, all three critics agree that the most important theme in the novel is Anne as a feminist character.

2.2 Feminism and Translation

Translation studies is a fairly new area of research and one of the recurring themes in this area is that of gender and feminism in translation. Various critics have written about this subject including Lori Chamberlain, who wrote “Gender and the Metaphorics of Translation.” (1988). In this article she proposes “to examine what is at stake for gender in the *representation* of translation: the struggle for authority and the politics of originality informing this struggle” (455). The representation of translation is established through the metaphors, or metaphorics as Chamberlain calls it, that are created around translation. These metaphors are usually not in favour of women and this is mainly because “the sexualisation of translation appears perhaps most familiarly in the tag *les belles infidèles* – like women, the adage goes, translations should be either beautiful or faithful” (455). The development of this kind of metaphorics is:

A symptom of larger issues of western culture: of the power relations as they divide in terms of gender; of a persistent (though not always hegemonic) desire to equate

language or language use with morality; of a quest for originality or unity, and a consequent intolerance of duplicity, of what cannot be decided. (465)

Thus, the metaphors of translation have developed under the influence of historical events. Kim Wallmach wrote the article “Translation and Gender: Interconnections” (1998) in which she states that “traditionally, the act of translating has been viewed as something qualitatively inferior to the original act of writing – writing being original and ‘masculine’, and translating seen as being derivative and ‘feminine’” (15). The feminist point of view now offers the opportunity to reflect on the development of the metaphors of translation practice. Or, as Chamberlain puts it: “Feminist and poststructuralist theory has encouraged us to read between or outside the lines of the dominant discourse for information about cultural formation and authority; translation can provide a wealth of such information about practices of domination and subversion” (472). Luise von Flotow, in *Translation and Gender: Translating in the ‘Era of Feminism’* (1997), agrees with Chamberlain, stating that:

Gender awareness in translation practice poses questions about the links between social stereotypes and linguistic forms, about the politics of language and cultural difference, about the ethics of translation, and about reviving inaccessible works for contemporary readers. It highlights the importance of the cultural context in which translation is done. (14)

Both Chamberlain and Von Flotow argue that translations are influenced by the cultural context in which those translations are produced. This means that translations from specific periods are formed by specific discourses and feminism is one of these discourses that can have an effect on the translation process and therefore also on the outcome of this process.

Indeed, as Von Flotow describes in her book, “a number of women translators have assumed the right to query their source texts from a feminist perspective, to intervene and make changes when the texts depart from this perspective” (24). However, these kind of interventions are controversial because the general consensus is that translators should not incorporate their own political opinion in a translation which is exactly what happens when they start to add feminist ideas to the text. On the other hand it is also true that “deliberate changes have often been made in rewritten texts, and frequently in the name of some ideology” (24). Clem Robyns has written in his article “‘Eigen vertoog eerst’. Vertaling als een bedreiging voor culturele identiteit” (2010) that different groups assume different positions towards unknown cultural products and towards translation (350), which leads to discussions between those different groups. Choosing a certain translation strategy is choosing a position within such a discussion. Thus, translators who see the world from a feminist point of view will take this aspect of a text into account in the translation process, which will have its effect on the outcome of the process.

As feminism currently is a relatively dominant discourse, it is not surprising that translations are influenced by it. Moreover, this influence of the feminist ideology on the process of translation could lead to new insights in the research areas of both translation studies and feminism. Wallmach discusses in her article some of the interconnections between translation and feminism. To her, it is clear that these interconnections demonstrate “the importance of examining feminist thought in the light of translation and, conversely, of taking into account the effect the current ‘era of feminism’ has had on translation practice” (24).

In the article “Towards a Redefinition of Feminist Translation Practice” (1997), Françoise Massardier-Kenney also explores how translations can be at the service of the ‘feminine’ by examining feminist-identified translations. She argues that “active translation does not depart from predetermined gender definitions but must lead to an interrogation of

such gender definitions and roles” (55). Massardier-Kenney wants feminist translators to make the feminine subject visible without using the predetermined gender definitions because in these definitions the feminine is considered to be different and even inferior compared to the masculine. In order to make the feminine subject visible in a text, Massardier-Kenney argues, the author or translator can use a range of existing strategies, only this time applied to the feminine subject:

I would suggest that feminist translation practice can start by acknowledging that the notion of the ‘feminine’ is extremely complex and is a constructed category; secondly, in order to reach the goal of “making the feminine visible” in language, feminist translators should be aware that they are adapting existing translation strategies rather than inventing new ones. (58)

Not only is the importance of the feminine highlighted by applying these strategies with a feminist approach, but it can also help “to reconsider the object of translation not as a text to serve or to master, but as a cultural event to *re-present*” (65). This seems to be very much in line with the opinion of the two critics mentioned above, Chamberlain and Von Flotow, who argue that translations are influenced by the cultural context in which they are produced.

Massardier-Kenney concludes with the following statement:

Channelling translation through a feminist approach can bring out aspects of a text that had been overlooked or even suppressed; it can change literary history by bringing to light authors that were inaccessible before; it can also lead to crucial points of interaction with the other factors I have discussed earlier (racialization, class, etc.) and

allow translators to engage fruitfully in work with the ‘feminine’ without getting lost in the essentialist debate. (65)

In other words, the feminist approach in translation has the effect of highlighting certain aspects in texts which have previously been overlooked or even suppressed. This feminist approach is, therefore, a useful contribution to the feminist debate because it offers insights into the position of women in history.

In my opinion Anne’s feminist voice is quite a relevant aspect of the novel and it is certainly an aspect that should be considered in the translation process. However, it is not desirable to exaggerate it, the novel should not be translated with the purpose of advocating an explicitly feminist ideology. Anne’s feminist characteristics are already a major theme in the novel; they should therefore definitely be safeguarded in the translation process, but there is no reason to exaggerate them in the name of feminist ideals.

2.3 Analysis of Anne’s Feminist Voice in Translation

In this analysis, various fragments of the novel *Persuasion* will be discussed in order to examine to what extent the feminist characteristics of Anne Elliot are presented in the two existing Dutch translations of this novel. The selected fragments represent the ways in which Anne’s feminist character is portrayed in the novel and are discussed in a chronological order in this analysis. A complete overview of these fragments and their translations can be found in appendix 4 of this thesis.

The first fragment that will be discussed in this chapter was retrieved from the second chapter of the novel and, in it, Lady Russell asks Anne for help in trying to come with a plan to retrench:

She consulted, and in a degree was influenced by her, in marking out the scheme of retrenchment, which was at last submitted to Sir Walter. Every emendation of Anne's had been on the side of honesty against importance. She wanted more vigorous measures, a more complete reformation, a quicker release from debt, a much higher tone of indifference for every thing but justice and equity. (*Persuasion*, 13)

It is clear from this fragment that Anne does not mind taking thorough measures in order to resolve the financial problems of her family. She is more willing than either her father and sister, or Lady Russell, to do take these measures which is a good example of Anne's strong character. In this fragment, she is not speaking up for herself of changing the situation to her advantage of which we will later see examples in this analysis. However, she goes against the conventions of the time with her ideas which is emphasized by the fact that she is much more prepared to change things than the other women mentioned in this fragment. This is thus a telling fragment for the portrayal of Anne's character, and the way her character will develop in the course of this novel.

The aspect of Anne's willingness to take measures has been maintained in the Dutch translations as both translators have translated the final sentence of this fragment in a very similar way; both versions demonstrating Anne's willingness to take measures. Dorsman-Vos has translated it in the following way: "Zij was voor drastischer maatregelen, grondiger hervormingen, snellere afbetaling van de schulden, en een veel nadrukkelijker voorbijzien van alles, behalve rechtvaardigheid en eerlijkheid" (*Overreding en Overtuiging*, 15) and the version by Meiborg is as follows: "Zij wilde drastischer maatregelen, ingrijpender hervormingen, een vlottere aflossing van de schulden en een veel grotere onverschilligheid voor alles behalve gerechtigheid en billijkheid" (*Overtuiging*, 14). However, the first translation speaks of "grondiger hervormingen" while the second translation speaks of

“ingrijpender hervormingen”, which means that those measures in the second translation will have a greater impact on the people involved than in the first translation because “grondiger hervormingen” does not have that emotional connotation. In the first translation “grondig” relates more to the kind of measures whereas “ingrijpend” relates more to the consequences of these measures for the Elliots. These different translations may lead to different views on Anne’s character; in the first translation she might be considered to be more of a sensible person who does not shy away from taking thorough measures whereas in the second translation she might be considered as more sensitive or radical because she takes drastic measures which will have an effect on her family. This second translation, therefore, demonstrates that Anne really is a strong woman since she is, despite the consequences, willing to take the necessary measures.

The following fragment can be found in the fifth chapter; Anne has just arrived at her sister’s place and Mary proposes to go for a walk:

“Where shall we go?” said she [Mary], when they were ready. “I suppose you will not like to call at the Great House before they have been to see you?”

“I have not the smallest objection on that account,” replied Anne. “I should never think of standing on such ceremony with people I know so well as Mrs. and the Miss Musgroves.” (*Persuasion*, 38-39)

Mary likes to do everything as it ought to be done but Anne states that she does not care as much about these formalities since she knows the Musgroves so very well. This a good example of Anne’s independent character: she does not care about the conventions but she makes her own decisions. This idea is also emphasized in the Dutch translations: “Met mensen die ik zo goed ken als mevrouw Musgrove en haar dochters zou ik er niet over

piekeren op dat soort plichtplegingen te staan” (*Overreding en Overtuiging*, 37), and “Dergelijke formaliteiten verlang ik niet van mensen die ik zo goed ken als mevrouw en de jongedames Musgrove” (*Overtuiging*, 40). Anne clearly does not expect the Musgroves to comply to the formalities imposed on them by society because she does not do this either. There is, however, a difference between the two translations; in the first translation Anne “zou er niet over piekeren op dat soort plichtplegingen te staan”, but in the second translation she says “dergelijke formaliteiten verlang ik niet”. Anne expresses her opinion on the matter more directly and in a formal manner in this second translation which means that this translation is a better representation of her strong character than the first translation.

In the next example, Anne does not want to go to a dinner party at the Musgroves because she is not ready to see Captain Wentworth again. One of Mary’s sons had an accident that day and Anne proposes to look after him while Charles and Mary go to the other house for dinner. She bends the situation to her will to avoid going to the big house for dinner. Charles feels sorry for her and proposes to collect her later that evening so she will not miss the entire party “but she was quite unpersuadable” (*Persuasion*, 54); this is an adequate example of Anne’s strong character. To be or not to be persuaded is one of the central themes in this novel and this decision demonstrates that Anne is not easily persuaded to conform to other peoples’ wishes which is again also emphasized in both Dutch translations: the words “maar ze liet zich niet bepraten” (*Overreding en Overtuiging*, 51) and “zij was echter onvermurwbaar” (*Overtuiging*, 59) make clear that Anne is not to be persuaded to change her decision in this matter. There is again a subtle difference between the two translations and it is again the second translation that portrays Anne’s character better in comparison to the first translation; “Zij was echter onvermurwbaar” is a stronger statement than “maar ze liet zich niet bepraten”. In the case of “bepraten”, it seems like Anne is listening to Charles and perhaps considering his words whereas “onvermurwbaar” indicates that she has already made

up her mind about the matter and that she is not going to change her decision because of what he says.

This following example can be found in the twentieth chapter; The Elliot family attends a concert and Captain Wentworth is present as well. He and Anne are engaged in a conversation before the concert begins, but they are separated when they are seated. After the interval, there are some changes in the seating:

In re-settling themselves, there were now many changes, the result of which was favourable for her. Colonel Wallis declined sitting down again, and Mr. Elliot was invited by Elizabeth and Miss Carteret, in a manner not to be refused, to sit between them; and by some other removals, and a little scheming of her own, Anne was enabled to place herself much nearer the end of the bench than she had been before, much more within reach of a passer-by. (*Persuasion*, 178)

This is again an example of Anne taking control of the situation to make it advantageous to her because the chances of Captain Wentworth approaching her have grown in this changed situation. Anne's own role ("a little scheming of her own") is clearly emphasized in this fragment and again demonstrates her strong, independent character. This aspect has been maintained in both translations: "een beetje eigen slinks initiatief" (*Overreding en Overtuiging*, 160) and "haar eigen slimme tussenkomst" (*Overtuiging*, 190). However, the presentation of this aspect differs in both translations and the second translation is a more positive portrayal of Anne's character. This is mainly due to the fact that the first translator uses "slinks initiatief" whereas the second translator uses "slimme tussenkomst" which has a more positive connotation than "slinks". Furthermore, it is more likely that Anne were to

describe herself in this situation as “slim” instead of “slinks”, precisely because of that positive connotation.

The last example to be discussed here is retrieved from the penultimate chapter of the novel. The Musgroves and the captains Harville and Wentworth are invited to a party at the Elliots and Anne has just read the letter in which Captain Wentworth has expressed his true feelings. She insists that Mrs. Musgrove tells the gentlemen they are also invited because she really wants to see Captain Wentworth again that evening:

I am afraid, ma'am, that it is not perfectly understood. Pray be so good as to mention to the other gentlemen that we hope to see your whole party this evening. I am afraid there has been some mistake; and I wish you particularly to assure Captain Harville, and Captain Wentworth, that we hope to see them both. (*Persuasion*, 224)

The translations of this fragment are once again quite similar; “Ik zou het jammer vinden als kapitein Harville en kapitein Wentworth het verkeerd begrepen hadden. Wilt u hen vooral op het hart drukken, dat we hen ook hopen te zien?” (*Overreding en Overtuiging*, 201) and “Ik vrees dat er misverstanden over bestaan – ik zou graag willen dat u met name kapitein Harville en kapitein Wentworth ervan verzekert dat we hen beiden hopen te zien” (*Overtuiging*, 240). There is a subtle difference between these two versions which leads to a different portrayal of Anne’s character. She seems less sure of herself in the first translation because her desires are expressed in the form of a question. In the second translation, these desires are expressed as a statement which makes her look much more self-assured about the situation in comparison to the first translation. This choice of words portrays Anne as a strong character who knows what she wants.

It seems, on the basis of the discussed fragments, that both translators retain the independent and strong character of Anne in their texts. There is, however, a subtle difference between the two translations; Meiborg has retained these characteristics more in her translation in comparison to Dorsman-Vos through the choice of words. As can be concluded from the analysis of the fragments, there are some subtle differences in the choice of words between the two translations which lead to a slightly different portrayal of Anne in both texts. This is mainly due to the fact that Meiborg portrays Anne's actions and choices more positively and the way Anne expresses herself is more convincing in this translation than the other translation by Dorsman-Vos.

3. Translating *Persuasion*

3.1 Classification of Translation Problems

Thus far, I have only discussed the difficulties involved in translating the feminist voice of Anne Elliot and how both Dutch translators have dealt with this aspect of the translation process. Now I will make my own translation of the first chapter of *Persuasion*. Before doing this, I will analyse both the source and target text and compare these in order to determine which translation problems occur when making the translation. This idea was developed by the translation scholar Christiane Nord, who wrote about this in her book *Translation as a Purposeful Activity* (1997):

The situation in which the source text fulfils its functions is, by definition, different from that of the target text. To find the aspects in which the source and the target texts will diverge, the translator has to compare the source text with the target-text profile defined in the translation brief. (59-60)

An analysis of the source text can be made by answering this elaborate question as proposed by Nord in her article “Tekstanalyse en de moeilijkheidsgraad van een vertaling” (2010):

Who writes with what goal to whom by means of which medium where when and why a text with which function? About what does he say what (and what not) in which order, by using which nonverbal means, with which words, with what kind of sentences, on what tone, with which effect? (My translation, 146)

The answer to this question would look something like this in the case of *Persuasion*: Jane Austen writes for her audience’s amusement by means of the novel *Persuasion* in England at

the beginning of the nineteenth century. She tells the story of Anne Elliot in a chronological order, using third person narration. The described situations and characters, together with the choice of words and sentences, create a clear scene-setting. The target-text profile can then be determined through a similar question:

Who has the task with what goal to whom when where and why to bring across a text with which function? About what does he need to say what (and what not) in which order, by using which nonverbal means, with which words, with what kind of sentences, on what tone, with which effect? (146)

The answer to this question is as follows: the translator has the task to bring across the story of *Persuasion* to the Dutch readers in the twenty-first century in the Netherlands in order to give them the opportunity to read and enjoy this story. The translator needs to tell the story of Anne Elliot in the same order as Austen did, using the same tone, and thus the same kind of words and sentences, to create a similar setting.

As I mentioned before in the introduction of this thesis, I have decided to translate the first chapter of the novel because this chapter forces the translator to choose a certain strategy in the translation process. It is the point at which the translator needs to choose between either historicizing or modernizing the source text, and also between exoticizing or naturalizing it. The source text is a historical text whereas the target text is meant for a more modern audience which means that I have to keep this in mind in the translation process and that I have to choose between one of the strategies. Since I consider the historicity to be an important aspect of the source text, I have decided to apply generally a historicizing strategy in the translation process, but a modernizing strategy when it comes to the register of the text in order to facilitate the modern readers. This means that there will be quite some exoticizing

elements in the target text because those elements fit in with the historicity of the source text, but in some cases I will also apply a naturalizing strategy in the sense that I explain the meaning of some of those elements in the target text.

By answering the questions mentioned above, the translator can make a source-text analysis and determine the target-text profile and by comparing the target-text profile with the analysis of the source text the translator can, according to Nord (148), also isolate the elements of the source text that are relevant in the translation process. A comparison of the answers demonstrates that the biggest differences between the two text profiles are those of time, place and the readers of both texts. Nord distinguishes four kinds of translation problems: pragmatic translation problems, culture-specific translation problems, language-pair specific translation problems and text-specific translation problems. These elements, or translation problems, should be dealt with in a top-down way (*Translation as a Purposeful Activity*, 68). When a translator first tries to solve the pragmatic translation problems, the other translation problems might be solved automatically, or at least more easily (“Tekstanalyse”, 147).

Before making my own translation of the first chapter of *Persuasion*, I will first make an overview of the translation problems in this chapter according to the classification of these problems as proposed by Nord. She states in *Translation as a Purposeful Activity* that “translation problems can also be classified in four categories, which are listed below according to their “generalizability” from those problems which occur in any translation task to those which are only present in one concrete translation task.” (174). The pragmatic translation problems arise from “the particular transfer situation with its specific contrast of source text versus target text receivers” (174-175), which means that the receivers, or readers, of the source and target text are different and that this is problematic. The most obvious pragmatic problem in the case of *Persuasion* is that the text was written some two hundred

years ago and society has changed massively since then; the class system has lost its significance and the customs have altered a great deal as well. This needs to be borne in mind since the text might be in need of additional explanations about the class system and the customs of the time. The culture-specific translation problems “are a result of the differences in culture-specific (verbal or non-verbal) habits, norms and conventions” (175). The most notable culture-specific translation problem is the fact that many titles are being used in this chapter which might need clarification as well because the implications, or the connotations, of the use of these titles is not necessarily clear to the reader. The third translation problem involves language-pair specific issues and according to Nord:

The structural differences between two languages, particularly in lexis and sentence structure, give rise to certain translation problems which occur in every translation involving this pair of languages, no matter which of the two serves as source and which serves as target language. (175)

The main differences between the two languages, which are most likely to cause translation problems, are the structure and length of sentences and also the use of -ing forms, the present participle or gerund, in English. Lastly, there is also the category of the text-specific translation problems “which arise in the translation of one specific text and whose solution cannot be generalized” (176). Thus, this type of translation problem only arises when a certain topic or situation only occurs in this text and is therefore likely to cause problems in the process of translation since it is unclear how to deal with this problem as it is an entirely new and unknown topic or situation for the translator. These text-specific translation problems, and also the other translation problems previously discussed, will be marked in the translation itself by means of footnotes. In these footnotes, I will indicate what kind of translation

problem has occurred and how I have dealt with it and thus solved the translation problems of the first chapter of *Persuasion*.

Furthermore, before starting the translation I have read the two existing translations to see what kind of strategies the translators have applied for this text. I have also looked at their solutions for some of the fragments or sentences that were more difficult to see if I could learn something from the strategies they applied in those cases. In most cases, I have attempted to find a solution of my own because I did not want to be influenced too much by the existing translations.

3.2 Translation of Chapter I

Hoofdstuk I

Sir¹ Walter Elliot, de heer van het landgoed² Kellynch Hall in Somersetshire, was een man die voor zijn plezier nooit een ander boek ter hand nam dan de Baronetage, het Britse adelboek³. Hij bracht er menig vrij uurtje mee door en het boek troostte hem op de mindere momenten; het wekte gevoelens van bewondering en respect bij hem op wanneer hij mijmerde over de laatst overgeblevenen van de vroegste adel en onaangename gevoelens, veroorzaakt door huishoudelijke kwesties, veranderden als vanzelf in gevoelens van medelijden en minachting

¹ The title 'Sir' is part of the culture-specific translation problems since the different names and titles of the British society are closely related to the culture and the class system of those days. However, most readers nowadays understand the denotation, and also the connotation in this context, of the word 'Sir' and that is why I have decided not to translate this word as it also contributes to the setting. This setting is quite important as the British class system is one of the central themes in the novel.

² Although I decided not to translate 'Sir', as explained in the previous footnote, I did choose to clarify the meaning of this word as early as possible and therefore I added this small piece of information here (de heer van het landgoed). This addition provides the reader also with a bit more information about Kellynch Hall which causes both pragmatic and culture-specific translation problems. Even if I would have opted to translate 'Hall' with a Dutch word that has comparable connotations, thus solving the culture-specific translation problem, then the pragmatic translation problem still exists because the significance of a hall has changed over the years. Therefore, I have chosen to add the information about Kellynch Hall being part of a country estate which should be clear enough for the readers of this novel.

³ 'the Baronetage' might seem a culture-specific translation problem at first because it appears to be related with the translation problem of the titles, or in a broader sense, with the class system. However, this problem of translation British titles is much broader and can be applied to all sorts of English texts where these titles occur and 'the Baronetage' is a specific issue only in this text. I have chosen to solve this translation problem by describing it in the target text and hereby still conveying the meaning of it.

terwijl hij door de bijna eindeloze adelbrieven van de vorige eeuw bladerde. En wanneer hij zijn interesse voor elke andere bladzijde verloor, kon hij met nooit aflatende belangstelling zijn eigen bladzijde lezen. Dit⁴ was de bladzijde waarop zijn geliefde boek altijd openviel:

ELLIOT VAN KELLYNCH HALL.

‘Walter Elliot, geboren 1 maart 1760, getrouwd 15 juli 1784 met Elizabeth, dochter van de Weledelgeboren Heer ⁵James Stevenson van South Park in het graafschap Gloucester (gestorven in 1800); met haar kreeg hij de volgende kinderen: Elizabeth, geboren 1 juni 1785; Anne, geboren 9 augustus 1787; een doodgeboren zoon, 5 november 1789; Mary, geboren 20 november 1791.’

Dit was wat er oorspronkelijk gedrukt was, maar Sir Walter had de tekst verbeterd door, puur voor zichzelf en zijn gezin, achter de geboortedatum van Mary het volgende toe te voegen: ‘getrouwd 16 december 1810 met Charles, zoon en erfgenaam van de Weledelgeboren Heer Charles Musgrove van Uppercross in het graafschap Somerset’. Hij had tevens heel nauwkeurig de dag van de maand toegevoegd waarop hij zijn vrouw verloren had.

Daarop volgden de geschiedenis en de opkomst van de oude, respectabele familie in de gebruikelijke bewoordingen: hoe ze zich eerst in Cheshire hadden gevestigd, hoe ze

⁴ This is one of the many examples of language-pair specific translation problems in this text. In English it is generally easier to write very long sentences which is not that customary in Dutch. This means that I have chosen to split some sentences to make the text more easily legible for the Dutch readers without interrupting too much the flow of the story since these long sentences are also part of Austen’s style. In this case, I have opted to split the sentence on the place where there used to be a dash in the source text so the part that came after the dash was already kind of a new sentence.

⁵ This is again an example of a culture-specific translation problem related to the class system and the titles of the characters in this novel. This time, however, I have not opted to keep it in the text without translating in order to add to the scene setting. I translated ‘esquire’ into Dutch because it is to me, and most likely also for other readers of the target text, a lesser known term in comparison to for example ‘Sir’. The official translation of ‘esquire’ is, according to Van Dale, ‘de Weledelgeboren Heer’ so that is what I have used in my translation of it in the target text. Perhaps this term might not mean very much to the average reader of the target text either but at least the meaning can be conveyed from it, which is not really possible when one reads ‘esquire’ in the target text.

vermeld werden in het adelboek van Dugdale waar ze de functie van schout hadden bekleed⁶, hoe ze in drie opeenvolgende parlementen een district hadden vertegenwoordigd, de uitingen van loyaliteit ten opzichte van de monarchie die hadden geleid tot het verkrijgen van de baronetstitel in het eerste jaar van Charles II, alle Mary's en Elizabeths met wie ze trouwden; dit alles besloeg twee goedgevulde pagina's en eindigde met het wapen en de wapenspreuk: 'Hoofdzetel Kellynch Hall in het graafschap Somerset,' en in Sir Walters handschrift was daar 'Vermoedelijke erfgenaam, de Weledelgeboren Heer William Walter Elliot, achterkleinzoon van de tweede Sir Walter' aan toegevoegd.

Sir Walters karakter was het beste te omschrijven als 'ijdel'; ijdel wat betreft zijn uiterlijk en wat betreft zijn positie. Hij was in zijn jeugd opmerkelijk knap geweest, en nu hij vierenvijftig was, was hij nog altijd aantrekkelijk. Weinig vrouwen gaven zoveel om hun uiterlijk als hij deed noch zou een lakei van een pas verheven heer zo content zijn over zijn positie in de maatschappij. Het enige dat in zijn ogen belangrijker was dan begiftigd te zijn met uiterlijke schoonheid was een adellijke titel, en aangezien Sir Walter Elliot gezegend was met beide, kon hij voor altijd rekenen op zijn warmste respect en toewijding.

In één opzicht verdienden zijn knappe verschijning en titel terecht zijn genegenheid, omdat hij hieraan een vrouw te danken had wiens karakter aanzienlijk beter was dan het zijne. Lady⁷ Elliot was een voortreffelijke vrouw geweest, verstandig en liefdevol, wiens oordeel en gedrag, de kalverliefde waardoor ze Lady Elliot was geworden daargelaten, nooit meer een

⁶ This is another example of language-pair specific translation problems and is also one that occurs quite often when translating from English into Dutch. The -ing form, present or past participle or gerund, is used pretty often in the English language and there is no equivalent for this form in Dutch and it really depends on the context how to translate this. The -ing form is used here in an enumeration of tasks executed by the Elliot family in the past and that is why I have translated this enumeration by using the past perfect in Dutch. Thus, 'serving' becomes 'hadden bekleed' and 'representing' becomes 'hadden vertegenwoordigd'.

⁷ This translation problem is comparable to the first translation problem described in the footnotes about the title 'Sir'. Since I decided not to translate 'Sir' for the previously mentioned reasons, I applied the same strategy in the case of the title of 'Lady' because I think that 'Lady' is just as easy to understand for the readers as 'Sir'. Furthermore, as it becomes clear from the text that Sir Walter and Lady Elliot were a couple it makes sense that their titles indicate that they belong to the same social class and that Lady Elliot has received this status and title through her marriage to Sir Walter. Thus, also owing to consistency, I have chosen to apply the same strategy for this translation problem as for the 'Sir'-problem described in the first footnote of this translation.

uitspatting hadden toegelaten. Zeventien jaar lang⁸ had ze zijn tekortkomingen door de vingers gezien, verzacht en verhuld, en ook zijn ware aanzien beschermd en, hoewel ze zelf niet de gelukkigste persoon op aarde was, waren haar verplichtingen, haar vrienden en haar kinderen voldoende geweest om haar aan het leven te hechten; het liet haar dan ook niet onverschillig toen bleek dat zij haar leven zou verliezen. Het was vreselijk om drie dochters na te laten, de oudste twee zestien en veertien jaar oud; of beter gezegd was het een vreselijke last om hen toe te vertrouwen aan het gezag en leiding van hun verwaande, dwaze vader. Ze had echter één zeer goede vriendin, een verstandige en fatsoenlijke vrouw die vanwege haar sterke genegenheid voor haar vlakbij was komen wonen in het dorpje Kellynch. Lady Elliot had voornamelijk op haar goedheid en advies vertrouwd wanneer het aankwam op de handhaving van de goede principes en lessen die ze haar dochters zo angstvallig had proberen bij te brengen.

Deze vriendin en Sir Walter Elliot trouwden níet met elkaar, wat hun kennissenkring ook voor verwachtingen koesterde. Dertien jaar was verstreken sinds Lady Elliots overlijden; ze waren nog altijd naaste burens en innige vrienden en de een bleef weduwnaar en de ander weduwe.

Dat Lady Russell, een kalme vrouw van middelbare leeftijd met een bijzonder voordelige erfenis, niet van plan was nogmaals te trouwen vereiste geen verontschuldiging naar de gemeenschap toe, die geneigd is meer misnoegd te zijn wanneer een vrouw wél hertrouwt dan wanneer ze dit níet doet, maar dat Sir Walter ongehuwd bleef, vereist toelichting. Het is zo dat Sir Walter er als toegewijde vader prat op ging alleen te blijven omwille van zijn dochters – al had hij in het geheim wel een aantal afwijzingen te verwerken

⁸ Here is another example of a language-pair specific translation problem because the sentence structure of English is in some cases different from the Dutch sentence structure. The temporal clause is in English usually not mentioned at the beginning of a sentence whereas in Dutch this is the more common structure. I have therefore moved the temporal clause ‘zeventien jaar lang’ to the beginning of the sentence to adjust to the Dutch conventions of sentence structure.

gehad. Voor zijn oudste dochter zou hij echt alles hebben opgegeven, maar was daar simpelweg nog niet toe uitgenodigd. Elizabeth had op haar zestiende alle mogelijke rechten en het aanzien van haar moeder geërfd en aangezien ze erg knap was en erg op hem leek, had ze altijd veel invloed op hem gehad en konden ze goed met elkaar overweg. Zijn twee andere kinderen waren van ondergeschikt belang. Mary had enig kunstmatig aanzien verworven door Mrs.⁹ Charles Musgrove te worden, maar Anne, die met haar verfijnde geest en vriendelijke karakter hoog aangeschreven stond bij degenen die werkelijk begrip voor haar hadden, betekende niets voor haar vader en zus; haar woorden hadden geen gewicht, zij moest zich altijd naar anderen schikken – zij was Anne maar.

Voor Lady Russell was ze werkelijk een meest dierbare en zeer gewaardeerde peetdochter, haar favoriet en vriendin. Lady Russell hield van hen allemaal maar alleen in Anne kon ze de moeder zien herleven.

Enkele jaren daarvoor was Anne Elliot een bijzonder knap meisje geweest, maar haar bloei was vroeg ten einde gekomen en zelfs op het hoogtepunt had haar vader haar schoonheid niet erg kunnen waarderen (zo anders waren haar verfijnde trekken en vriendelijke, donkere ogen van de zijne) en nu ze bleek en mager geworden was, kon hij helemaal weinig waardering voor haar opbrengen. De hoop dat hij haar nog eens op een andere bladzijde van zijn favoriete boek zou kunnen tegenkomen, was dan ook volledig verdwenen. Elke kans op een verbintenis hing af van Elizabeth, aangezien Mary zich slechts aan een oude maar respectabele en fortuinlijke plattelandsfamilie verbonden had en zodoende

⁹ In this case, and also a bit further in this text, I have decided to leave both ‘Mrs’ and ‘Miss’ untranslated. The reasons for not translating these two terms are again similar to the reason described in the first footnote of this translation about not translating the term ‘Sir’. It is quite clear from the context what the social status is of Mary Musgrove; she belongs to a different social class than her father because of her marriage to Charles Musgrove and this is made clear through the title ‘Mrs’ she now carries. Since both Elizabeth and Anne Elliot are not yet married, they have not received any other titles through marriage and are still addressed as ‘Miss’. I assume most readers of this text understand the meaning of ‘Mrs’ and ‘Miss’ in their context and that is why I have not translated these terms of address since the use of these terms also contributes to the setting of the novel and highlights the relevance of these different terms in the story.

al haar eer had weggegeven zonder er iets voor terug te krijgen. Elizabeth zou op een dag een geschikte huwelijkspartner vinden.

Het komt weleens voor dat een vrouw op haar negentwintigste mooier is dan tien jaar eerder en over het algemeen, wanneer er geen sprake is van een slechte gezondheid of andere zorgen, is het een periode waarin weinig schoonheid verloren gaat. Dit was ook het geval met Elizabeth; ze was nog altijd de knappe Miss Elliot die ze dertien jaar geleden was geworden en het mag Sir Walter dan ook vergeven worden dat hij haar leeftijd vergeten was, of in ieder geval werd hij niet volledig voor gek verklaard wanneer hij dacht dat hij en Elizabeth nog altijd in de bloei van hun leven waren. Hij kon namelijk goed zien hoe snel de schoonheid van zijn familieleden en kennissen achteruitging en hoe snel zij verouderden. Anne zag er afgetobd uit en Mary had grove trekken; elk gezicht in zijn omgeving ging erop achteruit en de enorme toename van kraaienpootjes rond de slapen van Lady Russell baarde hem al lange tijd zorgen.

Elizabeth was niet zo zelfvoldaan als haar vader. Ze was al dertien jaar lang de vrouw des huizes op Kellynch Hall, ze gaf leiding en bestuurde met een kalmte en besluitvaardigheid wat maakte dat ze nooit jonger geschat werd dan ze was. Dertien jaar lang had ze thuis de honneurs waargenomen en de huisregels voorgeschreven, had ze de weg geleid naar het vierspan en was ze achter Lady Russell aan elke zit- en eetkamer van de omgeving binnengelopen. Dertien strenge winters had ze elk bal geopend dat de moeite waard was en dertien nieuwe lentes waren gekomen waarin ze naar Londen was gereisd met haar vader, voor een paar weken van jaarlijks vermaak in de grote stad. Ze herinnerde zich dit alles, ze was zich ervan bewust dat ze negentwintig was en dit stemde haar verdrietig en bezorgd. Ze was geheel tevreden met het feit dat ze nog altijd even mooi was maar ze voelde dat de jaren gingen tellen en ze zou zich erg verheugd voelen wanneer ze binnen afzienbare tijd een geschikt aanzoek zou ontvangen van een baronet. Dan zou ze wellicht het boek der boeken er

weer eens bij pakken, zoals ze dat in haar jeugd graag deed, maar nu wenste ze dit niet te doen. Altijd werd ze geconfronteerd met slechts haar geboortedatum terwijl achter de naam van haar jongste zus reeds een huwelijksdatum stond en dit maakte het boek tot een ellendig voorwerp. Meer dan eens, wanneer haar vader het opengeslagen op tafel had laten liggen, had ze het boek met afgewende ogen gesloten en weggeschoven.

Ze had een teleurstelling te verwerken gehad waaraan dit boek, en dan vooral het gedeelte over haar familiegeschiedenis, haar altijd zou blijven herinneren. De vermoedelijke erfgenaam, de Weledelgeboren Heer William Walter Elliot wiens rechten zo vrijgevig gesteund werden door haar vader, had haar teleurgesteld.

Ze had, al vanaf dat ze een klein meisje was, de intentie gehad met hem te trouwen aangezien zij geen broer had en hij de volgende baronet zou worden, het was ook haar vaders bedoeling dat dit zou gebeuren. Ze hadden hem niet gekend toen hij nog een kleine jongen was, maar spoedig na het overlijden van Lady Elliot had Sir Walter contact met hem gezocht en hoewel zijn toenaderingen niet met veel warmte werden ontvangen, had hij het niet opgegeven omdat hij rekening hield met het bescheiden verval van zijn eigen jeugdigheid. En tijdens een van hun jaarlijkse uitjes naar Londen in het voorjaar, toen Elizabeth nog in de bloei van haar leven was, werd Mr. Elliot tot een ontmoeting gedwongen.

Hij was in die tijd een zeer jonge man, net begonnen met zijn rechtenstudie, en Elizabeth vond hem alleraardigst en alle plannen werden gemaakt in zijn voordeel. Hij werd uitgenodigd op Kellynch Hall, er werd over hem gesproken en op hem gewacht in dat jaar, maar hij kwam nooit. De daaropvolgende lente werd hij weer gezien in de stad, weer werd hij net zo aardig gevonden, werd hij aangemoedigd, uitgenodigd en verwacht maar weer kwam hij niet. De volgende berichten waren dat hij getrouwd was. In plaats van zijn geluk te zoeken op het voor hem gekozen pad als erfgenaam van huize Elliot, had hij onafhankelijkheid verworven door zich in de echt te verbinden met een rijke vrouw van lagere komaf.

Sir Walter had het huwelijk verfoeid. Als hoofd van huize Elliot had hij het gevoel dat hij geraadpleegd had moeten worden, vooral omdat hij de jonge man zo openlijk bij de hand genomen had. ‘Want we moeten wel samen gezien zijn,’ merkte hij op, ‘één keer bij de paardenveiling van Tattersal’s¹⁰ en twee keer in de hal van het Lagerhuis.’ Hij had zijn afkeuring geuit maar daar werd blijkbaar geen aandacht aan besteed. Mr. Elliot had geen excuses gemaakt en had zich ongevoelig getoond toen hij niet langer opgemerkt werd door de familie, omdat Sir Walter hem niet langer waardig achtte van die aandacht. Alle vertrouwen tussen hen was verdwenen.

Deze verschrikkelijk ongemakkelijke geschiedenis met Mr. Elliot maakte Elizabeth zelfs na zeven jaar nog erg boos. Ze had de man gemogen om wie hij was, maar ook omdat hij haar vaders erfgenaam was en vanwege de familie-eer beschouwde ze alleen hem als een geschikte huwelijkspartner voor de oudste dochter van Sir Walter. Er was geen enkele andere baronet die haar gevoelens op gelijke voet zou hebben erkend. Toch had hij zich zo ellendig gedragen dat, hoewel ze op dit moment (de zomer van 1814) rouwlinten droeg voor zijn vrouw, ze geen gedachten meer aan hem wilde wijden. De schande van zijn eerste huwelijk zou, aangezien er geen reden was aan te nemen dat het zou voortbestaan door nageslacht, wellicht overkomen zijn wanneer hij het niet nog erger gemaakt had. Maar dat had hij wel gedaan. Door de gebruikelijke inmenging van attente kennissen waren ze ervan op de hoogte gesteld dat hij oneerbiedig, minachtend en neerbuigend over hen gesproken had, over zijn eigen verwanten en het aanzien dat hem later zelf te beurt zou vallen. Dit kon niet vergeven worden.

¹⁰ The use of the name *Tattersal’s* is a culture-specific translation problem. For most readers of the source text *Tattersal’s* is quite likely a well-known name and it does not need any further explanation for those readers. They know what it is and also what it implies since it was a place where people of high society came to be seen. The readers of the target text, however, might not know the meaning of this name, not to mention the connotation of it in the context of this story. Therefore, I have decided to include the words ‘de paardenveiling van’ before *Tattersal’s* in the translation. This explains the denotation and also the connotation of the usage of this name here because most readers of *Persuasion* will understand that the auction of horses was something for the upper class in those days.

Dit waren de gedachten en gevoelens van Elizabeth Elliot, dit waren de zorgen en de beroeringen die verlichting en afwisseling moesten brengen in de verfijnde eentonigheid en de nietszeggende voorspoed van haar dagelijks leven en dit waren de gevoelens die een langdurig en saai verblijf in de gemeenschap op het platteland draaglijk moesten maken en de leegtes moesten vullen wanneer ze geen nuttige activiteiten buitenshuis had of talenten en vaardigheden binnenshuis waarmee ze zich kon bezighouden.

Maar nu was er ook nog een andere zorg die haar bezighield. Haar vader was in de financiële problemen gekomen. Ze wist dat, wanneer hij nu het adelboek ter hand nam hij dit deed om de gedachten aan de hoge rekeningen van de handelaren en de ongewenste opmerkingen van zijn rentmeester, Mr. Shepherd, te verdrijven. Het Kellynch-landgoed deed het goed maar niet goed genoeg volgens de opvattingen van Sir Walter betreffende de staat waarin het behoorde te zijn. Toen Lady Elliot nog leefde was er sprake geweest van regelmaat, gematigdheid en zuinigheid waardoor de uitgaven beperkt waren gebleven, maar met haar was ook alle weldenkendheid heengegaan en vanaf dat moment had hij voortdurend te veel uitgegeven. Sir Walter had alles gedaan wat hij aan zijn stand verplicht was en het was daarom niet mogelijk zijn uitgaven te beperken. Hij verweet zichzelf niet dat hij schulden had, maar hij werd er nu wel zo vaak mee geconfronteerd dat hij het niet langer, zelfs niet gedeeltelijk, kon verbergen voor zijn dochter. Hij had in het voorjaar in Londen al enkele opmerkingen gemaakt, hij had zelfs gevraagd of ze konden bezuinigen, of dat er wellicht iets was waarop bezuinigd kon worden. Elizabeth had, heel eerlijk gezegd, in een eerste vlaag van vrouwelijke ontsteltenis zeer grondig nagedacht over de te nemen maatregelen en twee posten van bezuiniging voorgesteld, namelijk een aantal overbodige goede doelen en de nieuwe meubelen voor de zitkamer. Later voegde ze hieraan toe dat het ook niet nodig was een cadeautje voor Anne mee terug te nemen, zoals hun jaarlijkse gewoonte was. Maar deze maatregelen, hoe goed ze op zichzelf ook waren, waren niet opgewassen tegen de omvang

van de problemen en Sir Walter was al gauw verplicht dit aan haar op te biechten. Elizabeth kon ook geen andere maatregelen meer bedenken. Zij en haar vader voelden zich wreed behandeld door het lot en geen van beiden was in staat een manier te verzinnen om hun uitgaven te beperken zonder hun waardigheid in gevaar te brengen of afstand te doen van hun comfortabele leven zonder dat het ondragelijk werd.

Sir Walter kon slechts een klein deel van zijn landgoed van de hand doen maar zelfs als elke are vervreemdbaar was geweest, had het geen verschil gemaakt. Hij had zich verwaardigd een zo hoog mogelijke hypotheek te nemen, maar hij zou zich nooit verwaardigen het landgoed te verkopen. Nee, hij zou zijn familienaam nooit zo te schande maken. Het Kellynch-landgoed zou als geheel worden overgedragen, net zoals hij het ontvangen had.

Hun goede vrienden Mr. Shepherd, die in een naburig marktstadje woonde, en Lady Russell werden verzocht hen te adviseren. Zowel vader als dochter leek een voorstel te verwachten waardoor hun problemen zouden verdwijnen en hun uitgaven zouden verminderen, zonder dat hun trots en goede smaak hieronder zouden lijden.

4. Conclusion

In this thesis I have discussed the translation problem of feminism. The theoretical framework provides an overview of the academic discussion about Anne Elliot as a feminist character and about feminism as a translation problem. This theoretical part is followed by my own translation of the first chapter of *Persuasion* in order to get a better understanding of the general translation problems in this text, one of which is thus the translation problem of the retention of the feminist voice of Anne in translation. This problem is linked to the research question I have presented in the introductory chapter of this thesis, which is the following question: to what extent is the feminist voice of Anne preserved in the Dutch translations of the novel?

In order to find an answer to this research question, I have made an analysis of various fragments from the novel and the corresponding translations from the two Dutch versions. The feminist voice of Anne is mainly represented by means of her strong and independent character, which were not considered to be very common characteristics for a woman in the nineteenth century. This is the reason Anne is considered to be the most feminist character Austen has conceived throughout her writing career. These feminist characteristics are primarily presented to the reader through the actions undertaken by Anne in the story. Some of these actions are discussed in the analysis because of way the translators present Anne's feminist voice in their Dutch translations of the novel. As discussed in the analysis, there is a difference between the two translations because in the second translation, *Overtuiging* by Elke Meiborg, the strong and independent character of Anne is represented better than in the first translation, *Overreding en Overtuiging* by W.A. Dorsman-Vos. In the fragments discussed, the differences between the translations occur mainly on a semantic level, which thus leads to a more precise portrayal of Anne's feminist voice in the second translation.

As for my own translation of the text, my intention was to write a historicizing text with exoticizing elements, but at the same time make it appeal to the reader by modernizing the register and naturalizing certain elements by means of clarifications, also to appeal to the reader of the target text. While making the translation, I have discovered that the choice of words is an important aspect in the translation process because it influences the way in which not only the text as whole, but also the characters in it, are portrayed. This aspect also occurs in the analysis of the two existing translations as I have concluded from this analysis that Meiborg has portrayed Anne's feminist voice more precisely, mainly because of the choices made on the semantic level.

As for further research on this topic, it could be interesting to analyse similar texts in order to find out if the translators of those texts have dealt with the translation problem of feminism in a similar manner. An important aspect of further research is the moment of publication of the translation. In this specific case, there is not a very long period of time between the publications of the two translations; the translation by Dorsman-Vos was published in 1987 and the one by Meiborg was first published in 1996. However, it might be interesting to take the case of a source text, or a couple of source texts, comparable to *Persuasion* of which there are various translations from different periods and analyse these translations as well in order to find out how translators in the course of time have dealt with the translation problem of feminism. An extensive analysis of these different translations could then lead to a general conclusion regarding the influence of the feminist movement on the translation process.

5. Works cited

Austen, Jane. *Persuasion*. 1818. London: Penguin Books, 2015. Print.

---. *Overtuiging*. Trans. Elke Meiborg. Amsterdam: Muntinga Pockets, 2006. Print.

---. *Overreding en overtuiging*. Trans. W.A. Dorsman-Vos. Utrecht: Het Spectrum, 1987.
Print.

Chamberlain, Lori. "Gender and the Metaphorics of Translation." *Signs* 13.3 (1988): 454-472.
Print.

"Elke Meiborg." *Koninklijke Bibliotheek*. Web. 29 June 2016.

<<http://opc4.kb.nl/DB=1/SET=14/TTL=2/CMD?ACT=SRCHA&IKT=1016&SRT=YOP&TRM=elke+meiborg>>.

Honan, Park. *Jane Austen: Her Life*. London: George Weidenfield & Nicolson Limited, 1987.
Print.

Itokazu, Naomi L. "Duty and the Feminist Narration in Austen's *Persuasion*." *Research Papers*. Paper 139. 2011. Web. 2 May 2016.

<http://opensiuc.lib.siu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1172&context=gs_rp>.

Johnson, Claudia L. "*Persuasion*: The "Unfeudal Tone of the Present Day." *Jane Austen: Women, Politics and the Novel*. Chicago; London: The University of Chicago Press, 1988. 144-166. Print.

Johnson, Claudia L. "Introduction". *The Cambridge Companion to Mary Wollstonecraft*. Ed. Claudia L. Johnson. 2006. 1-6. Web. 19 May 2016.

Le Faye, Deirdre. "Chronology of Jane Austen's life." *The Cambridge Companion to Jane Austen*. Ed. Edward Copeland and Juliet McMaster. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. xv-xxvi. Web. 30 May 2016.

Kirkham, Margaret. "*Persuasion* and *Sandition*." *Jane Austen, Feminism and Fiction*. London: The Athlone Press, 1997. 144-160. Print.

Massardier-Kenney, Françoise. "Towards a Redefinition of Feminist Translation Practice."

The Translator 3.1 (1997): 55-69. Print.

Nord, Christiane. "Tekstanalyse en de moeilijkheidsgraad van een vertaling." *Denken over*

vertalen. Tekstboek vertaalwetenschap. Ed. Ton Naaijkens, Cees Koster, Henri

Bloemen and Caroline Meijer. Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2010. 145-152. Print.

---. *Translation as a Purposeful Activity*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1997. Print.

Robyns, Clem. "'Eigen verhoog eerst'. Vertaling als een bedreiging voor culturele identiteit."

Denken over vertalen. Tekstboek vertaalwetenschap. Ed. Ton Naaijkens, Cees Koster,

Henri Bloemen and Caroline Meijer. Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2010. 349-359.

Print.

Von Flotow, Luise. "Gender and the Practice of Translation." *Translation and Gender:*

Translating in the 'Era of Feminism'. Manchester: St. Jerome Publishing, 1997. 14-

34. Print.

"W.A. Dorsman-Vos." *Koninklijke Bibliotheek*. Web. 29 June 2016.

<<http://opc4.kb.nl/DB=1/SET=13/TTL=2/CMD?ACT=SRCHA&IKT=1016&SRT=Y>

OP&TRM=w.a.+dorsman-vos>.

Wallmach, Kim. "Translation and Gender: Interconnections." *Language Matters* 29.1 (1998):

5-25. Print.

6. Appendices

6.1 Appendix 1 – Source Text for Translation

Persuasion – Chapter I

Sir Walter Elliot, of Kellynch Hall, in Somersetshire, was a man who, for his own amusement, never took up any book but the Baronetage;¹ there he found occupation for an idle hour, and consolation in a distressed one; there his faculties were roused into admiration and respect, by contemplating the limited remnant of the earliest patents;² there any unwelcome sensations, arising from domestic affairs, changed naturally into pity and contempt. As he turned over the almost endless creations of the last century³ – and there, if every other leaf were powerless, he could read his own history with an interest which never failed – this was the page at which the favourite volume always opened:

“ELLIOT OF KELLYNCH HALL.

“Walter Elliot, born March 1, 1760, married, July 15, 1784. Elizabeth, daughter of James Stevenson, Esq. of South Park, in the county of Gloucester; by which lady (who died in 1800) he has issue Elizabeth, born June 1, 1785; Anne, born August 9, 1787; a still-born son, Nov. 5, 1789; Mary, born Nov. 20, 1791.”

Precisely, such had the paragraph originally stood from the printer’s hands; but Sir Walter had improved it by adding, for the information of himself and his family, these words, after the date of Mary’s birth – “married, Dec. 16, 1810, Charles, son and heir of Charles Musgrove, Esq. of Uppercross, in the county of Somerset,” – and by inserting most accurately the day of the month on which he had lost his wife.

Then followed the history and rise of the ancient and respectable family, in the usual terms: how it had been first settled in Cheshire; how mentioned in Dugdale – serving the office of High Sheriff, representing a borough⁴ in three successive parliaments, exertions of loyalty, and dignity of baronet, in the first year of Charles II., with all the Marys and Elizabeths they had married; forming altogether two handsome duodecimo pages, and concluding with the arms and motto: “Principal seat, Kellynch hall, in the county of Somerset,” and Sir Walter’s handwriting again in this finale:

“Heir presumptive, William Walter Elliott, Esq., great gradson of the second Sir Walter.”

Vanity was the beginning and the end of Sir Walter Elliot’s character; vanity of person and of situation. He had been remarkably handsome in his youth; and, at fifty-four, was still a very fine man. Few women could think more of their personal appearance than he did; nor could the valet of any new made lord be more delighted with the place he held in society. He considered the blessing of beauty as inferior only to the blessing of a baronetcy; and the Sir Walter Elliot, who united these gifts, was the constant object of his warmest respect and devotion.

His good looks and his rank had one fair claim on his attachment; since to them he must have owed a wife of very superior character to any thing deserved by his own. Lady Elliot had been an excellent woman, sensible and amiable; whose judgment and conduct, if

they might be pardoned the youthful infatuation which made her Lady Elliot, had never required indulgence afterwards. – She had humoured, or softened, or concealed his failings, and promoted his real respectability for seventeen years; and though not the very happiest being in the world herself, had found enough in her duties, her friends, and her children, to attach her to life, and make it no matter of indifference to her when she was called on to quit him. – Three girls, the two eldest sixteen and fourteen, was an awful legacy for a mother to bequeath; an awful charge rather, to confide to the authority and guidance of a conceited, silly father. She had, however, one very intimate friend, a sensible, deserving woman, who had been brought, by strong attachment to herself, to settle close by her, in the village of Kellynch; and on her kindness and advice, Lady Elliot mainly relied for the best help and maintenance of the good principles and instruction which she had been anxiously giving her daughters.

This friend, and Sir Walter Elliot, did *not* marry, whatever might have been anticipated on that head by their acquaintance. – Thirteen years had passed away since Lady Elliot's death, and they were still near neighbours and intimate friends; and one remained a widower, the other a widow.

That Lady Russell, of steady age and character, and extremely well provided for, should have no thought of a second marriage, needs no apology to the public, which is rather apt to be unreasonably discontented when a woman *does* marry again, than when she does *not*; but Sir Walter's continuing in singleness requires explanation. – Be it known then, that Sir Walter, like a good father, (having met with one or two private disappointments in very unreasonable applications) prided himself on remaining single for his dear daughter's sake.⁵ For one daughter, his eldest, he would really have given up any thing, which he had not been very much tempted to do. Elizabeth had succeeded, at sixteen, to all that was possible, of her mother's rights and consequence; and being very handsome, and very like himself, her influence had always been great, and they had gone on together most happily. His two other children were of very inferior value. Mary had acquired a little artificial importance, by becoming Mrs. Charles Musgrove; but Anne, with an elegance of mind and sweetness of character, which must have placed her high with any people of real understanding, was nobody with either father or sister: her word had no weight; her convenience was always to give way; - she was only Anne.

To Lady Russell, indeed, she was a most dear and highly valued god-daughter, favourite and friend. Lady Russell loved them all; but it was only Anne that she could fancy the mother to revive again.

A few years before, Anne Elliot had been a very pretty girl, but her bloom had vanished early; and as even in its height, her father had found little to admire in her, (so totally different were her delicate features and mild dark eyes from his own); there could be nothing in them now that she was faded and thin, to excite his esteem. He had never indulged much hope, he had now none, of ever reading her name in any other page of his favourite work.⁶ All equality of alliance must rest with Elizabeth; for Mary had merely connected herself with an old country family of respectability and large fortune, and had therefore *given* all the honour, and received none: Elizabeth would, one day or other, marry suitably.

It sometimes happens, that a woman is handsomer at twenty-nine than she was ten years before; and, generally speaking, if there has been neither ill health nor anxiety, it is a

time of life at which scarcely any charm is lost. It was so with Elizabeth; still the same handsome Miss Elliot⁷ that she had begun to be thirteen years ago; and Sir Walter might be excused, therefore, in forgetting her age, or, at least, be deemed only half a fool, for thinking himself and Elizabeth as blooming as ever, amidst the wreck of the good looks of every body else; for he could plainly see how old all the rest of his family and acquaintance growing. Anne haggard, Mary coarse, every face in the neighbourhood worsting; and the rapid increase of crow's foot⁸ about Lady Russell's temples had long been a distress to him.

Elizabeth did not quite equal her father in personal contentment. Thirteen years had seen her mistress of Kellynch Hall, presiding and directing with a self-possession and decision which could never have given the idea of her being younger than she was. For thirteen years had she been doing the honours, and laying down the domestic law at home, and leading the way to the chaise and four, and walking immediately after Lady Russell out of all the drawing-rooms⁹ and dining-rooms in the country. Thirteen winters' revolving frosts had seen her opening every ball of credit with a scanty neighbourhood afforded; and thirteen springs shewn their blossoms, as she travelled up to London with her father, for a few weeks annual enjoyment of the great world. She had the remembrance of all this; she had the consciousness of being nine-and-twenty, to give her some regrets and some apprehensions. She was fully satisfied of being still quite as handsome as ever; but she felt her approach to the years of danger, and would have rejoiced to be certain of being properly solicited by baronet-blood within the next twelve-month or two. Then might she again take up the book of books with as much enjoyment as in her early youth; but now she liked it not. Always to be presented with the date of her own birth and see no marriage follow but that of a youngest sister, made the book an evil; and more than once, when her father had left it open on the table near her, had she closed it, with averted eyes, and pushed it away.

She had had a disappointment, moreover, which that book, and especially the history of her own family, must ever present the remembrance of. The heir presumptive, the very William Walter Elliot, Esq. whose rights had been so generously supported by her father, had disappointed her.

She had, while a very young girl, as soon as she had known him to be, in the event of her having no brother, the future baronet, meant to marry him; and her father had always meant that she should. He had not been known to them as a boy, but soon after Lady Elliot's death Sir Walter had sought the acquaintance, and though his overtures had not been met with any warmth, he had preserved in seeking it, making allowance for the modest drawing back of youth; and in one of their spring excursions to London, when Elizabeth was in her first bloom, Mr. Elliot had been forced into the introduction.

He was at that time a very young man, just engaged in the study of the law; and Elizabeth found him extremely agreeable, and every plan in his favour was confirmed. He was invited to Kellynch Hall; he was talked of and expected all the rest of the year; but he never came. The following spring he was seen again in town, found equally agreeable, again encouraged, invited and expected, and again he did not come; and the next tidings were that he was married. Instead of pushing his fortune in the line marked out for the heir of the house of Elliot, he had purchased independence by uniting himself to a rich woman of inferior birth.

Sir Walter had resented it. As the head of the house, he felt that he ought to have been consulted, especially after taking the young man so publicly by the hand: "For they must have

been seen together,” he observed, “once at Tattersal’s, and twice in the lobby of the House of Commons.”¹⁰ His disapprobation was expressed, but apparently very little regarded. Mr. Elliot had attempted no apology, and shewn himself as unsolicitous of being longer noticed by the family, as Sir Walter considered him unworthy of it: all acquaintance between them had ceased.

This very awkward history of Mr. Elliot, was still, after an interval of several years, felt with anger by Elizabeth, who had liked the man for himself, and still more for being her father’s heir, and whose strong family pride could see only in *him*, a proper match for Sir Walter Elliot’s eldest daughter. There was not a baronet from A to Z, whom her feelings could have been so willingly acknowledged as an equal. Yet so miserably had he conducted himself, that though she was at this present time (the summer of 1814,¹¹) wearing black ribbons¹² for his wife, she could not admit him to be worth thinking of again. The disgrace of his first marriage might, perhaps, as there was no reason to suppose it perpetuated by offspring, have been got over, had he not done worse; but he had, as by the accustomed intervention of kind friends they had been informed, spoken most disrespectfully of them all, most slightly and contemptuously of the very blood he belonged to, and the honours which were hereafter to be his own. This could not be pardoned.

Such were Elizabeth Elliot’s sentiments and sensations; such the cares to alloy, the agitations to vary, the sameness and the elegance, the prosperity and the nothingness, of her scene of life – such the feelings to give interest to a long, uneventful residence in one country circle, to fill the vacancies which there were no habits of utility abroad, no talents or accomplishments for home, to occupy.

But now, another occupation and solicitude of mind was beginning to be added to these. Her father was growing distressed for money. She knew, that when he now took up the Baronetage, it was to drive the heavy bills of his tradespeople, and the unwelcome hints of Mr. Shepherd, his agent, from his thoughts. The Kellynch property was good, but no equal to Sir Walter’s apprehension¹³ of the state required in its possessor. While Lady Elliot lived, there had been method, moderation, and economy, which had just kept him within his income; but with her had died all such rightmindedness, and from that period he had been constantly exceeding it. It had not been possible for him to spend less; he had done nothing but what Sir Walter Elliot was imperiously called on to do; but blameless as he was, he was not only growing dreadfully in debt, but was hearing of it so often, that it became vain to attempt concealing it longer, even partially, from his daughter. He had given her some hints of it the last spring in town; he had gone so far even as to say, “Can we retrench it? Does it occur to you that there is any one article which we can retrench?” – and Elizabeth, to do her justice, had, in the first ardour of female alarm, set seriously to think what could be done, and had finally proposed these two branches of economy: to cut off some unnecessary charities, and to refrain from new-furnishing the drawing-room; to which expedients she afterwards added the happy thought of their taking no present down to Anne,¹⁴ as had been the usual yearly custom. But these measures, however good in themselves, were insufficient for the real extent of the evil, the whole of which Sir Walter found himself obliged to confess to her soon afterwards. Elizabeth had nothing to propose of deeper efficacy. She felt herself ill-used and unfortunate, as did her father; and they were neither of them able to devise any means of lessening their

expenses without compromising their dignity, or relinquishing their comforts in a way not to be borne.

There was only a small part of his estate that Sir Walter could dispose of;¹⁵ but had every acre been alienable,¹⁶ it would have made no difference. He had condescended to mortgage as far as he had the power, but he would never condescend to sell. No; he would never disgrace his name so far. The Kellynch estate should be transmitted whole and entire, as he had received it.

Their two confidential friends, Mr. Shepherd, who lived in the neighbouring market town, and Lady Russell, were called on to advise them; and both father and daughter seemed to expect that something should be struck out by one or the other to remove their embarrassments and reduce their expenditure, without involving the loss of any indulgence of taste or pride.

6.2 Appendix 2 – Translation by W.A. Dorsman-Vos

Overreding en Overtuiging – Hoofdstuk I

Sir Walter Elliot van Kellynch Hall in het graafschap Somersetshire was een man die, behalve in de *Baronetage*, nooit zijn heil zocht in een boek. Maar in dat register van baronets vond hij vervulling in menig ledig, en troost in menig moeilijk uur. Wat hij aan bewondering en ontzag kon opbrengen, werd geprikkeld bij het doornemen van het weinige dat er van de vroegste adelsbrieven nog restte; ergernissen, te wijten aan zijn huiselijke omstandigheden, sloegen als vanzelf om in meewarig misprijzen bij het doorbladeren van de vrijwel eindeloze reeks adelsbrieven uit de vorige eeuw; en als geen andere bladzijde mocht baten, dan kon hij op de plaats waar zijn lievelingsboek altijd openviel met nooit aflatende belangstelling zijn eigen doopceel lezen:

ELLIOT VAN KELLYNCH HALL

Walter Elliot, geboren 1 maart 1760, gehuwd 15 juli 1784 met Elizabeth, dochter van de weledelgeboren James Stevenson van South Park, in het graafschap Gloucester, (overleden 1800). Nakomelingen Elizabeth, geboren 1 juni 1785; Anne, geboren 9 augustus 1787; een levenloze zoon 5 november 1789; Mary, geboren 20 november 1791.

Zo was deze paragraaf oorspronkelijk van de drukker gekomen, maar sir Walter had er volledigheidshalve ten gerieve van zichzelf en zijn gezin bij de geboortedatum van Mary aan toegevoegd; ‘gehuwd 16 december 1810 met Charles, zoon en erfgenaam van de weledelgeboren Charles Musgrove van Uppercross, in het graafschap Somerset,’ alsmede, heel precies tussen de regels, de dag en de maand van het jaar dat hij zijn vrouw verloren had.

Daarop volgden in de geijkte termen de geschiedenis en opkomst van het oude en eerwaardige geslacht: eerste vestiging in Cheshire; de aanhaling in Dugdale¹ die meldt dat een van hen het tot drost had gebracht, en in drie opeenvolgende parlementen een zetel in het Lagerhuis had gehad; voorbeelden van onverdroten trouw aan de monarchie, in het eerste jaar van de regering van Karel II beloond met de waardigheid van baronet. Dat alles, doorspekt

met alle Mary's en Elizabeths die ze trouwden, besloeg twee kloeke pagina's en werd afgerond met het familiewapen met motto, en het adres: 'Residentie Kellynch Hall, Somersetshire' en, alweer in sir Walters handschrift, een laatste aanvulling:

'Vermoedelijke erfgenaam: de weledelgeboren William Walter Elliot, achterkleinzoon van de tweede Sir Walter.'

Zijn ijdelheid liet sir Walter nooit in de steek; hij pronkte met zijn uiterlijk en met zijn positie. Als jongeman was hij uitzonderlijk knap geweest, en nu op zijn vierenvijftigste mocht hij nog steeds gezien worden. Geen vrouw was zo trots op haar uiterlijk als hij op het zijne, geen lijfknecht van welke nieuwbakken lord dan ook zo verrukt over zijn plaats in de maatschappij als hij over de zijne. Onder de zegeningen die een man te beurt kunnen vallen, won zijns inziens alleen een adellijke titel het van een fraai uiterlijk en de sir Walter Elliot die de beide zegeningen in zich verenigde, was onveranderlijk het voorwerp van zijn warme eerbied en toewijding.

Zijn knappe verschijning en zijn adellijke titel maakten één gegronde aanspraak op die zelfingenomenheid, want hij had er ongetwijfeld een echtgenote aan te danken wier karakter heel wat beter was dan het zijne verdiende. Lady Elliot was een voortreffelijke vrouw geweest, verstandig en innemend. Haar oordeel en gedrag hadden, als men de jeugdige verblinding waardoor ze lady Elliot geworden was door de vingers kan zien, sedertdien nimmer meer enige lankmoedigheid van node gehad. Zeventien jaar lang had ze zijn tekortkomingen op de koop toe genomen, verdoezeld en verbloemd, en zijn ware aanzien bevorderd. En ofschoon zelf niet het gelukkigste schepsel ter wereld, had ze toch zo veel voldoening in haar taak, haar vrienden en kinderen gevonden dat ze aan het leven hechtte, en het liet haar dan ook niet onberoerd toen ze geroepen werd hen te verlaten. Drie meisjes, de twee oudste veertien en zestien jaar, dat is voor een moeder een hachelijk legaat om na te laten; of liever het is een hachelijke verantwoordelijkheid om over te dragen aan het gezag en de leiding van een zelfingenomen, domme vader. Ze had echter één heel goede vriendin, een verstandige, rechtschapen vrouw die, uit louter genegenheid voor haar, in Kellynch was komen wonen, en lady Elliot had goede hoop dat de goede beginselen en lessen die zij als zorgvuldige moeder aan haar dochters had meegegeven, vooral dank zij háár goede hart en begeleiding in ere gehouden zouden worden.

Die vriendin en sir Walter trouwden *niet*, hoe hoog de verwachtingen in hun vriendenkring in deze ook gespannen waren. Dertien jaren waren verstreken sedert de dood van lady Elliot en nog steeds leefden ze als goed bevriende burenen; en de ene bleef weduwnaar en de andere weduwe.

Dat lady Russell, een degelijke vrouw in de jaren des onderscheids en buitengewoon goed bezorgd, niet over een tweede huwelijk dacht, behoeft niet schoongepraat te worden voor de buitenwereld, want die is zo onredelijk minder op te hebben met een vrouw die wél hertrouwt dan met een vrouw die dat niet doet. Maar het ongetrouwd blijven van sir Walter vereist wel opheldering. Het geval wilde dat sir Walter er als rechtgeaard vader (die met een paar onbezonnen aanzoeken in stilte enige teleurstellingen had geboekt) prat op ging dat hij ter wille van zijn geliefde dochters vrijgezel bleef. Voor zijn ene, zijn oudste dochter zou hij inderdaad alles prijsgegeven hebben, mits dat 'alles' hem niet al te veel toelachte. Toen ze zestien jaar was, had Elizabeth, die, doordat ze in uiterlijk en karakter sterk naar hem aardde, toch al veel bij hem in te brengen had, voor zover mogelijk alle voorrechten en aanzien van

haar moeder geërfd, en ze konden het nog altijd uitstekend samen vinden. Zijn beide andere dochters waren veel minder in tel. Mary had een beetje kunstmatig aanzien verworven door mevrouw Charles Musgrove te worden, maar Anne, die met haar verfijnde geest en zachte aard bij iedereen met ware mensenkennis hoog aangeschreven moest staan, telde bij haar vader en zuster hoegenaamd niet mee. Haar woord had geen gewicht, haar belangen moesten altijd wijken – zij was Anne maar.

Lady Russell had in haar daarentegen een buitengewoon dierbaar en hooggewaardeerd petekind en uitverkoren vriendin. Lady Russell hield van alle drie, maar alleen in Anne zag ze de moeder terug.

Een paar jaar tevoren was Anne nog een heel knap meisje geweest, maar haar fleur was vroeg verwelkt. En zelfs toen die nog zijn hoogtepunt was, had haar vader weinig bewondering voor haar kunnen opbrengen, omdat haar fijne trekken en zachte, donkere ogen zo totaal verschilden van de zijne. En nu ze zo verlept en mager was, viel er voor hem helemaal niets meer te bewonderen. Het kleine beetje hoop dat hij had gekoesterd haar naam ooit ook op een andere bladzijde van zijn lievelingswerk te zullen aantreffen, was hem nu wel ontvallen. Iedere hoop op een verbintenis met een gelijke was nu op Elizabeth gevestigd, want Mary had, door gewoon in een oude, keurige, zeer vermogende plattelandsfamilie te trouwen, die familie een eer bewezen en niet andersom. Elizabeth zou op een goede dag een man vinden die hun waardig was.

Het kan gebeuren dat een vrouw er op haar negenentwintigste knapper uitziet dan op haar negentiende en de doorsneevrouw heeft op die leeftijd, mits ze niet met slechte gezondheid of zorgen te kampen heeft gehad, weinig van haar bekoring ingeboet. Dat gold ook voor Elizabeth; die was nog steeds de knappe juffrouw Elliot die ze dertien jaar eerder al beloofde te worden. Het zij sir Walter derhalve vergeven dat hij vergat hoe oud ze was; of laat hij met al die vergane schoonheid om hen heen althans maar voor een halve zot aangezien worden om zijn mening dat hij en Elizabeth nog altijd in bloei van hun leven waren. Want dat de rest van zijn gezin en vrienden aftakelde, zag hij maar al te goed: Anne hologig, Mary grof, en ieder gezicht in zijn omgeving in verval. Trouwens, de snelle aanwas van kraaietootjes in lady Russells ooghoeken hinderde hem al een hele tijd.

Elizabeth kon die zelfgenoegzaamheid van haar vader niet helemaal bijhouden. Dertien jaar was ze al meesteres op Kellynch Hall en door de bezadigde beslistheid waarmee ze de scepter zwaaide, leek ze bepaald niet jonger dan ze was. Dertien jaar lang had ze thuis de honneurs waargenomen, was haar woord wet geweest; zij stapte als eerste in de chaise en verliet vlak achter lady Russell al de salons en eetkamers in de omtrek. Dertien winterse ijsstijperken had haar ieder officieel bal dat een dunbezaaide omgeving te bieden heeft, zien openen, en dertien lentes hadden hun bloesem ten toon gespreid terwijl zij met haar vader voor een week of wat naar Londen reisde om daar de jaarlijkse dosis stadse geneugten te proeven. De herinnering aan die dertien jaren en het besef dat ze negenentwintig was, bezorgden haar toch wel een zeker spijtig onbehagen. Ze was er volledig gerust op nog steeds even mooi te zijn, maar ze voelde de nadering van de gevaarlijke jaren en zou de zekerheid van een formeel aanzoek uit baronettekringen binnen een jaar of twee hebben toegejuicht. Dan zou ze misschien blij als vanouds het boek der boeken hebben opengeslagen, want de laatste tijd was haar plezier daarin vergald. Doordat het haar steeds weer haar geboortedatum inprentte en slechts het huwelijk van haar jongste zusje meldde, kreeg het boek iets hatelijks.

Meer dan eens had ze het, als haar vader het opengeslagen naast haar op tafel laten liggen, met afgewende blik dichtgeklapt en terzijde geschoven.

Daar kwam nog bij dat ze eens een teleurstelling had gehad, die dat boek, en vooral de bladzijden over haar eigen geslacht, haar onvermijdelijk steeds weer in herinnering brachten. Die ‘vermoedelijke erfgenaam’, uitgerekend die weledelgeboren William Walter Elliot, wiens aanspraken zo edelmoedig door haar vader waren gesteund, had voor die tegenvaller gezorgd.

Als heel jong meisje had ze zich, zodra ze besepte dat hij, als zij geen broertje meer kreeg, de toekomstige baronet was, voorgenomen met hem te trouwen, en haar vader had dat ook altijd in het hoofd gehad. Ze hadden hem als jongen niet gekend, maar kort na de dood van lady Elliot had sir Walter toenadering gezocht, en ofschoon zijn pogingen geen erg geestdriftig onthaal vonden, had hij volhard, met alle begrip voor jeugdige schroom. En gedurende een van hun eerste voorjaarsescapades naar Londen, toen Elizabeths schoonheid net ontloken was, had meneer Elliot zich aan de kennismaking moeten onderwerpen.

In die dagen was hij een heel jonge man, die juist begonnen was aan zijn rechtenstudie, en hij was zo buitengewoon goed bij Elizabeth in de smaak gevallen, dat haar plannen te zijnen gunste vaste vorm kregen. Hij werd op Kellynch Hall te logeren gevraagd en de rest van het jaar raakten ze niet over hem uitgepraat of naar hem uitgekeken, maar hij kwam niet opdagen. Het volgend voorjaar in Londen zochten ze hem opnieuw op, en waren nog steeds even goed over hem te spreken, nodigden uit, drongen aan, wachtten af, en weer verscheen hij niet. En toen bereikte hen de tijding dat hij getrouwd was. In plaats van zijn fortuin te beproeven langs de lijn, uitgezet voor de erfgenaam van het Huis Elliot, had hij zijn onafhankelijkheid gekocht door een rijke vrouw van lagere afkomst te trouwen.

Sir Walter voelde zich in zijn wiek geschoten. Hij vond dat hij, als hoofd van het geslacht, een stem in het kapittel hoorde te hebben, vooral sedert hij, zonder er een geheim van te maken, de jongeman onder zijn hoede had genomen. ‘Want ze waren ongetwijfeld samen gezien,’ klaagde hij, ‘een keer op Tattersall’s² en twee maal in de lobby van het Lagerhuis.’ Zijn afkeuring werd wel doorgegeven, maar maakte klaarblijkelijk weinig indruk. De heer Elliot had zijn verontschuldigungen niet aangeboden en dank zij zijn vertoon van onverschilligheid over het feit dat de familie hem niet meer zocht, en sir Walters standpunt dat hij dat ook niet waard was, was iedere omgang tussen hen gestaakt.

Deze onaangename geschiedenis nam Elizabeth de heer Elliot na al die jaren nog steeds kwalijk. Als persoon was hij bij haar in de smaak gevallen, temeer omdat hij haar vaders erfgenaam was en haar sterke familietrots slechts in hém een passende echtgenoot zag voor de oudste dochter van sir Walter Elliot. In heel het alfabet kwam geen baronet voor, die haar hart zo grif als haar gelijke had erkend. Maar zijn gedrag was zo bedroevend geweest, dat ze zich, hoewel ze op dit ogenblik (zomer 1814) een rouwlint voor zijn vrouw droeg, niet kon verwaardigen hem opnieuw aandacht te schenken. Misschien dat ze de schande van dat eerste huwelijk door de vingers had kunnen zien, doordat ze geen reden had te veronderstellen dat dat door nakomelingen een nasleep had, maar er was erger: hij had zich, naar hun door de gebruikelijke tussenkomst van gediensstige vrienden ter ore was gekomen, hoogst oneerbiedig over hen allen uitgelaten, hij had uiterst smalend en schamper gepraat over het bloed dat hemzelf door de aderen vloeide, en over de onderscheiding die hem eens te beurt zou vallen. Dat mocht niet door vingers gezien worden.

Zo stond het er voor met Elizabeth Elliots gevoelens en stemmingen, dat waren de zorgen en beroeringen die verlichting en afwisseling moesten brengen in de stijlvolle eentonigheid, de luisterrijke voosheid van haar levenstoneel. Dat waren de roerselen die aan een lang, saai bestaan in een klein provinciekringetje fleur moesten geven en een leegte dichtendie geen vervulling vond in nuttige bezigheden buitenshuis, of talenten en vaardigheden voor het leven binnenskamers.

Maar nu kwamen andere beslommingen de geest verontrusten. Haar vader kreeg geldzorgen. Ze wist dat hij tegenwoordig de *Baronetage* ter hand nam om de hoge rekeningen van leveranciers en de onwelkome wenken van zijn zaakgelastigde, meneer Shepherd, uit zijn gedachten te verdrijven. Het Kellynch-bezit rendeerde goed, maar niet goed genoeg om te voldoen aan sir Walters opvattingen over de staat die de eigenaar behoorde te voeren. Toen lady Elliot nog leefde, hadden orde, maat en zuinigheid geheerst, zodat hij niet buiten zijn boekje ging; maar met haar dood was het ook gedaan met dat goede beleid, en vanaf dat tijdstip had hij voortdurend boven zijn inkomen geleefd. Hij had geen kans gezien zijn uitgaven te minderen, hij had alleen gedaan wat een sir Walter Elliot aan zijn hoge stand verplicht was. Hoewel hij zichzelf dus niets te verwijten had, geraakte hij toch gruwelijk in de schulden en wat erger was, hij kreeg het zo dikwijls te horen dat het geen zin had de waarheid, of zelfs maar de halve waarheid voor zijn oudste dochter te blijven verzwijgen. Dat voorjaar in Londen had hij er al even op gezinspeeld, hij was zelfs zo ver gegaan te zeggen: ‘Kunnen we bezuinigen? Kun jij iets bedenken waarop we kunnen bezuinigen?’ De eerlijkheid gebiedt te melden dat Elizabeth zich, in de eerste vlaag van vrouwenpaniek, ernstig was gaan bezinnen over maatregelen en ten slotte twee bezuinigen had voorgelegd: het afstoten van een paar onnutte liefdadigheidsinstellingen en het uitstellen van de opknopbeurt voor de salon. Die twee kunstgrepen brachten haar bovendien op de gelukkige inval dit jaar niet zoals anders een cadeautje voor Anne mee te nemen. Maar deze maatregelen, hoe goed ook bedoeld, waren niet toereikend om het euvel in zijn ware omvang te bestrijden, en kort daarop voelde sir Walter zich genoodzaakt die ware omvang aan haar op te biechten. Elizabeth wist ook geen raad meer. Ze voelde zich door het lot even stiefmoederlijk bedeed als haar vader, en geen van beiden zag kans hun uitgaven te minderen zonder hun waardigheid aan te tasten of zo veel op hun gezapig leventje af te dingen dat het bestaan ondraaglijk werd.

Sir Walter kon slechts over een klein deel van zijn bezit vrij beschikken, maar zelfs al ad hij over iedere are het beschikkingsrecht gehad, dan had dat niets uitgemaakt. Hij had zich verwaardigd de hypotheek tot het uiterste op te voeren, maar hij zou zich nooit verwaardigen te verkopen. Nee, de familienaam in die mate te onteren, dat nooit! Het Kellynch-bezit zou, gaaf en onaangetast zoals het hem was toevertrouwd, worden overgedragen.

Hun beide vertrouwelingen, de heer Shepherd uit het nabijgelegen handelsstadje, en lady Russell, werden gesommeerd raad te schaffen en zowel de vader als de dochter leek te verwachten dat een van beiden wel voor de dag zou komen met iets waardoor zij, zonder één offer op het gebied van levensstijl of familietrots, uit de verlegenheid zouden raken en hun uitgaven halveren.

6.3 Appendix 3 – Translation by Elke Meiborg

Overtuiging – Hoofdstuk I

Sir Walter Elliot van Kellynch Hall in Somersetshire was een man die voor zijn plezier nooit een ander boek ter hand nam dan het adelboek – dit bracht hem verstrooiing in menig verloren en troost in menig verdrietig uur; het vervulde hem met bewondering en respect om te mijmeren over de laatste erfgenamen van de oudste titels, het deed onwelkome gevoelens, opgeroepen door huiselijke beslommeringen, vanzelf overgaan in minachting en spijt wanneer hij de talloze verheffingen van de afgelopen eeuw doornam – en als geen enkele bladzijde hem nog boeide, kon hij met nooit aflatende belangstelling zijn eigen geschiedenis lezen. Dit was de bladzijde waarop het geliefde boek altijd openging:

‘ELLIOT VAN KELLYNCH HALL

Walter Elliot, geboren 1 maart 1760, getrouwd 15 juli 1784 met Elizabeth, dochter van de Weledelgeboren Heer James Stevenson van South Park in het graafschap Gloucester; uit het huwelijk met deze dame (gestorven in 1800) kwamen voort Elizabeth, geboren 1 juni 1785; Anne, geboren 9 augustus 1787; een doodgeboren zoon, 5 november 1789; Mary, geboren 20 november 1791.

Zo was de paragraaf oorspronkelijk bij de drukker vandaan gekomen, maar Sir Walter had hem verbeterd door, ter verwittiging van zichzelf en zijn familie, achter Mary’s geboortedatum te schrijven: ‘getrouwd 16 december 1810 met Charles, zoon en erfgenaam van de Weledelgeboren Heer Charles Musgrove van Uppercross in het graafschap Somerset’ en door de exacte dag van de maand toe te voegen waarop hij zijn vrouw had verloren.

Hierna volgden de geschiedenis en opgang van het oude, eerbiedwaardige geslacht in de gebruikelijke bewoordingen: hoe de Elliots zich oorspronkelijk in Cheshire hadden gevestigd, hoe ze twee eeuwen geleden al in de adelboeken stonden vermeld – de een in de functie van drost, de ander als vertegenwoordiger van een kiesdistrict in drie opeenvolgende parlementen, met hun loyaliteitsbetuigingen aan de kroon en de verheffing tot baronet in het eerste jaar van Karel II, en alle Mary’s en Elizabeths die ze hadden gehuwd; bij elkaar genomen twee welgevulde bladzijden, die eindigden met het wapen en motto, daaronder ‘Hoofdzetel: Kellynch Hall in het graafschap Somerset’ en tot slot, opnieuw in Sir Walters handschrift:

‘Vermoedelijke erfgenaam: de Weledelgeboren Heer William Walter Elliot, achterkleinzoon van de tweede Sir Walter.’

Ijdelheid was een treffende samenvatting van Sir Walters karakter – ijdelheid qua uiterlijk en qua positie. In zijn jeugd was hij bijzonder knap geweest en ook nu, op zijn vierenvijftigste, mocht hij er nog altijd wezen. Weinig vrouwen konden meer om hun uiterlijk geven en geen lakei van een pas verheven lord kon zich meer over zijn positie verheugen dan hij. Voor hem was de zegening van schoonheid slechts ondergeschikt aan die van een baronetstitel, en de Sir Walter die met beide was begiftigd, vormde het eeuwige voorwerp van zijn warmste respect en toewijding.

In een opzicht konden zijn knappe voorkomen en titel terecht aanspraak maken op zo veel genegenheid, want alleen daaraan kon hij een vrouw te danken hebben gehad wier

karakter ver uitsteeg boven wat het zijne verdiende. Lady Elliot was een voortreffelijke vrouw geweest, zachtmoedig en intelligent, en haar verstand en gedrag – als haar jeugdige bevlieging die haar tot Lady Elliot had gemaakt, mocht worden vergeven – hadden nooit enige coulantie vereist. Ze had zijn tekortkomingen door de vingers gezien, verzacht en verhuld; zeventien jaar lang had ze zijn aanzien in de omgeving hooggehouden, en hoewel ze zelf niet een van de gelukkigste schepselen ter wereld was, had in haar plichten, haar vrienden en kinderen voldoende gevonden om aan het leven te hechten en er niet onverschillig onder te blijven toen ze werd geroepen om hen te verlaten. Drie meisjes, de oudste twee zestien en veertien jaar oud, vormden een vreselijke nalatenschap voor een moeder, of liever gezegd, een vreselijke zorg om aan het gezag en de begeleiding van een domme, verwaande vader over te laten. Ze had echter een zeer goede vriendin, een verstandige, fatsoenlijke vrouw, die uit diepe genegenheid voor haar vlak bij haar was komen wonen, in het dorpje Kellynch; en op haar wijsheid en goedaardigheid had Lady Elliot destijds haar hoop gevestigd voor de handhaving en verfijning van de goede principes en lessen die ze haar dochters nog zo veel mogelijk had meegegeven.

Deze vriendin en Sir Walter traden niet in het huwelijk, wat hun kennissen op dat punt misschien ook hadden verwacht. Het was nu alweer dertien jaar geleden dat Lady Elliot was gestorven en nog altijd waren ze naaste burens en goede vrienden – en de een was weduwnaar en de ander weduwe.

Dat Lady Russell, bedaard van leeftijd en karakter en buitengewoon goed verzorgd achtergebleven, er niet aan dacht om een tweede huwelijk aan te gaan, behoeft geen verontschuldiging voor het publiek, dat gewoonlijk verontwaardigder is wanneer een vrouw wel hertrouwt dan wanneer ze het niet doet; maar dat Sir Walter alleen bleef, vereist enige uitleg. Welnu, het geval was dat Sir Walter, als toegewijd vader (na in het geheim enkele afwijzingen van volstrekt onredelijke aanzoeken te hebben ontvangen) er prat op ging ongehuwd te blijven omwille van zijn lieve dochters. Voor een dochter, zijn oudste, zou hij werkelijk alles hebben opgegeven wat hij zelf niet vreselijk graag wilde. Elizabeth had op haar zestiende alles wat ze mogelijkerwijs aan rechten en aanzien van haar moeder kon erven, overgenomen en daar ze bijzonder knap was en erg op hem leek, had ze altijd veel te zeggen gehad en hadden beiden het altijd goed met elkaar kunnen vinden. Zijn andere twee kinderen waren van zeer ondergeschikt belang. Mary had zich enige kunstmatige importantie weten te verwerven door mevrouw Charles Musgrove te worden, maar Anne, met een zachtaardigheid en verfijning van geest die haar bij iedereen met enig onderscheid wel geliefd moest maken, betekende niets voor vader of zuster. Haar woord had geen gewicht, haar belangen moesten altijd wijken – zij was Anne maar.

Voor Lady Russell daarentegen was zij een zeer dierbaar en gewaardeerd petekind, lieveling en vriendin. Lady Russell hield van hen allemaal, maar slechts in Anne zag ze de moeder herleven.

Enkele jaren eerder was Anne Elliot een bijzonder mooi meisje geweest, maar haar fleur was vroeg verwelkt, en omdat haar vader zelfs tijdens de bloei van haar schoonheid weinig bekoorlijks in haar had kunnen ontdekken zo anders dan de zijne waren haar fijne trekken en zachte, donkere ogen bezat ze, nu ze flets en mager was geworden, helemaal niets meer dat zijn bewondering kon oproepen. Het kleine sprankje hoop dat hij had gekoesterd om haar naam ooit op een van de bladzijden in zijn lievelingsboek te mogen lezen, had hij nu

laten varen. Alle kansen op een gelijkwaardige verbintenis moesten wel bij Elizabeth liggen; want Mary had zich slechts gelieerd aan een nette, oude plattelandsfamilie met geld, en de eer was dus volledig aan hen geweest, niet aan Mary zelf. Maar Elizabeth zou vroeg of laat een gepast huwelijk sluiten.

Het kan gebeuren dat een vrouw op haar negenentwintigste mooier is dan tien jaar daarvoor en over het algemeen, mits zich geen ziekten of zorgen hebben voorgedaan, is dat een leeftijd waarop nog nauwelijks enige charme verloren is gegaan. Dit gold zeker voor Elizabeth – nog altijd diezelfde knappe juffrouw Elliot die ze dertien jaar geleden had beloofd te worden. En het mocht Sir Walter daarom worden vergeven dat hij haar leeftijd vergat, of in elk geval maar ten dele worden aangerekend dat hij meende samen met Elizabeth stralend af te steken tegen de vergane glorie van alle anderen; want hij kon duidelijk zien hoe oud zijn familieleden en kennissen begonnen te worden. Anne afgetoed, Mary grof, alle gezichten om hem heen in verval; en het tempo waarmee de kraaienpootjes op Lady Russells slapen zich verdiepten, was hem al geruime tijd een door in het oog.

Elizabeth kon haar vaders zelfgenoegzaamheid niet geheel evenaren. Dertien jaar lang was ze meesteres van Kellynch Hall geweest; ze had het huis bestierd en geleid met een zelfverzekerde kordaatheid die haar onmogelijk jonger had kunnen doen lijken dan ze werkelijk was. Dertien jaar had ze de rol van gastvrouw op zich genomen en de huishoudelijke regels bepaald, was ze voorgegaan naar de koets met vierspan en was ze direct achter Lady Russell aan alle salons en eetkamers van het land uitgelopen. Tijdens de vorst van dertien winters had zij elk noemenswaardig bal geopend dat een zuinige omgeving zich veroorloofde; tijdens de bloei van dertien lentes was zij met haar vader naar Londen gereisd voor hun paar jaarlijkse weken vermaak in de grote stad. De herinneringen aan dit alles en het besef dat ze negenentwintig was, vervulden haar met een lichte spijt en ongerustheid. Ze wist zeker dat ze nog altijd even mooi was als vroeger, maar ze voelde de gevaarlijke jaren naderen en zou zeer gelukkig zijn geweest te weten dat ze binnen de komende twee jaar een aanzoek van gepast blauw bloed zou ontvangen. Dan zou ze het boek der boeken weer met evenveel plezier ter hand kunnen nemen als in haar vroege jeugd – nu kon het haar niet meer bekoren. Telkens weer geconfronteerd te worden met haar eigen geboortedatum, met daarachter geen ander huwelijk dan dat van een jongste zuster, maakte het boek tot een kwelling en meer dan eens, als haar vader het opengeslagen op de tafel naast haar had laten liggen, sloeg ze het dicht, de ogen afgewend, en duwde het van zich af.

Bovendien had ze een teleurstelling te verwerken gehad waaraan dat boek, en met de geschiedenis van haar eigen familie, haar voor altijd zou herinneren. Het was de vermoedelijke erfgenaam, dezelfde Weledelgeboren Heer William Walter Elliot wiens belangen haar vader altijd zo edelmoedig had behartigd, die haar die teleurstelling had bezorgd.

Reeds als heel jong meisje had ze, zodra ze begreep dat hij – aangezien zij geen broer had – de toekomstige baronet zou worden, het plan opgevat met hem te trouwen en haar vader had het nooit anders gewild. Ze hadden hem niet gekend toen hij nog klein was, maar spoedig na de dood van Lady Eliot had Sir Walter toenadering gezocht en hoewel zijn pogingen op weinig hartelijkheid stuitten, had hij doorgezet, een en ander welwillend wijtend aan de verlegen bescheidenheid van de jeugd. En tijdens een van hun voorjaarsuitstapjes naar

Londen, toen Elizabeths schoonheid juist tot volle bloei was gekomen, werd meneer Elliot tot een kennismaking gedwongen.

In die tijd was hij nog heel jong, pas begonnen aan zijn rechtenstudie; Elizabeth mocht hem heel graag en gaf elk plan ten gunste van hem graag haar zegen. Hij werd uitgenodigd op Kellynch Hall en de rest van dat jaar uitvoerig besproken en voortdurend verwacht – maar hij kwam nooit. Het voorjaar daarop troffen ze hem opnieuw in de stad en mochten hem nog steeds even graag; wederom werd hij aangemoedigd, uitgenodigd en verwacht, en wederom kwam hij niet. En daarop bereikte hen het bericht dat hij getrouwd was. In plaats van fortuin te willen maken langs de weg die voor de erfgenaam van het Huis Elliot was uitgestippeld, had hij zijn onafhankelijkheid verworven door een rijke vrouw van lage komaf te huwen.

Sir Walter was zeer ontstemd. Als hoofd van de familie had hij geraadpleegd moeten worden, zo meende hij, zeker nadat hij de jongeman zo publiekelijk onder zijn hoede had genomen. Want ze moesten samen gezien zijn, bedacht hij zich: één maal bij de paardenveiling en twee maal in de hal van het Lagerhuis. Zijn afkeuring werd openbaar gemaakt, maar blijkbaar in de wind geslagen. Meneer Elliot had geen enkele poging ondernomen zich te verontschuldigen en zich even afkerig van verdere aandacht van de familie getoond als Sir Walter hem daarvoor onwaardig achtte; alle banden met hem werden verbroken.

Deze onverkwikkelijke geschiedenis met meneer Elliot was, al waren er sindsdien alweer enkele jaren verstreken, nog altijd een bron van ergernis voor Elizabeth, die op de jongeman gesteld was geweest – om hemzelf en bovenal omdat hij haar vaders erfgenaam was – en wier sterke familietrots alleen in hem een waardig echtgenoot voor de oudste dochter van Sir Walter Elliot kon zien. Van A tot Z was er geen baronet die zij zo gemakkelijk als haar gelijke zou kunnen aanvaarden. Hij had zich echter zo belabberd gedragen dat ze hem, al droeg ze op dit moment (de zomer van 1814) zwarte rouwlinten voor zijn vrouw, niet nogmaals als kandidaat kon overwegen. De schande van zijn eerste huwelijk zou – daar niets erop wees dat er nakomelingen waren om deze onuitwisbaar te maken – misschien nog overkomelijk zijn geweest als hij niets ergers had uitgehaald. Maar hij had zich, zoals ze dankzij de gebruikelijke bemoeienis van welwillende vrienden hadden mogen vernemen, zeer oneerbiedig over hen allen uitgelaten, zeer smalend en minachtend gesproken over het bloed dat nota bene door zijn eigen aderen stroomde en over de titel die hem ooit ten deel zou vallen. Dat was onvergeeflijk.

Dit waren Elizabeth Elliots gedachten en gevoelens; dit waren de zorgen die levendigheid, de roerselen die afwisseling moesten brengen in de elegante saaiheid, de nietszeggende voorspoed van haar dagelijks bestaan – dit waren de gevoelens die een langdurig, eentonig verblijf in een kleine plattelandskring moesten verluchten en alle leegten moesten vullen die niet met bezigheden buitenshuis of liefhebberijen en talenten binnenshuis werden benut.

Maar nu waren er naast de oude langzamerhand ook nieuwe redenen voor bezorgdheid en gepieker ontstaan. Haar vader begon in financiële moeilijkheden te raken. Ze wist dat hij het adelboek tegenwoordig vooral pakte om de hoge rekeningen van zijn handelslieden en de onwelkome toespelingen van meneer Shepherd, zijn rentmeester, uit zijn gedachten te verdrijven. Het landgoed Kellynch bracht genoeg op, maar kon niet voldoen aan Sir Walters opvattingen over de levensstandaard die de eigenaar ervan diende te voeren. Lady Elliot had

hem met orde, matigheid en zuinigheid net binnen de grenzen van zijn inkomen weten te houden, maar met haar was alle weldenkendheid verdwenen en sindsdien had hij die grenzen voortdurend overschreden. Het was voor hem onmogelijk om minder uit te geven; hij deed slechts wat hij aan zijn stand verplicht was. Onschuldig als hij was, groeiden zijn schulden hem echter niet alleen boven het hoofd, maar werd hij er zelfs zo vaak aan herinnerd dat hij ze niet langer voor zijn dochter verborgen kon houden, zelfs niet gedeeltelijk. Hij had er het afgelopen voorjaar in de stad terloops iets over laten vallen; hij was zelfs zover gegaan om te vragen: ‘Kun jij iets bedenken waarop we zouden kunnen bezuinigen?’ En Elizabeth – het moet gezegd – had in het eerste vuur van vrouwelijke ontsteltenis alle mogelijkheden grondig doorgenomen en uiteindelijk geconcludeerd dat op de volgende twee gebieden bespaard kon worden: ene paar overbodige liefdadige doelen en nieuwe meubelen voor de salon. En vervolgens viel haar de gelukkige gedachte in dat ze deze keer geen cadeautje mee zouden nemen voor Anne, zoals hun jaarlijkse gewoonte was geweest. Maar deze maatregelen, hoe doordacht ook, volstonden niet om het kwaad volledig te bestrijden – het kwaad waarvan Sir Walter haar al spoedig daarna de volle omvang moest bekennen. Elizabeth wist geen krachtiger redmiddelen te bedenken. Ze voelde zich, net als haar vader, wreed bedeed door het lot en geen van beiden was in staat manieren te bedenken waarop ze hun uitgaven konden verminderen zonder hun waardigheid in gevaar te brengen, of waarop ze afstand van enig comfort konden doen zonder hun eigen leven ondraaglijk te maken.

Sir Walter had de mogelijkheid om een heel klein deel van het landgoed van de hand te doen; maar al was elke are vervreemdbaar geweest, dan nog zou het niets hebben uitgemaakt. Hij had erin toegestemd een zo hoog mogelijke hypotheek te nemen, maar hij zou er nooit in toestemmen te verkopen. Nee, zo zou hij zijn naam nooit te grabbel gooien. Het landgoed Kellynch zou volledig en in zijn geheel worden overgedragen, zoals ook hij het ooit had gekregen.

Hun twee goede vrienden, meneer Shepherd, die in een nabijgelegen markstadje woonde, en Lady Russell, werden ontboden om hen te adviseren; en zowel vader als dochter leek van hen een voorstel te verwachten dat hun schulden zou doen verdwijnen en hun uitgaven zou verminderen zonder dat zij ook maar een concessie aan trots of goede smaak hoefden te doen.

6.4 Appendix 4 – Fragments for Analysis

<i>Persuasion</i> Volume I, Chapter II p. 13	<i>Overreding en Overtuiging</i> p. 14-15	<i>Overtuiging</i> p. 14
<p>They must retrench; that did not admit of a doubt. But she [Lady Russell] was very anxious to have it done with the least possible pain to him and Elizabeth. She drew up plans of economy, she made exact calculations, and she did, what nobody else thought of doing, she consulted Anne, who never seemed considered by the others as having any interest in the question. She consulted, and in a degree was influenced by her, in marking out the scheme of retrenchment, which was at last submitted to Sir Walter. Every emendation of Anne's had been on the side of honesty against importance. She wanted more vigorous measures, a more complete reformation, a quicker release from debt, a much higher tone of indifference for every thing but justice and equity.</p>	<p>Ze moesten de tering naar de nering zetten, dat leed geen twijfel, maar ze zon koortsachtig op een middel dat hem en Elizabeth zo min mogelijk offers zou kosten. Ze ontwierp bezuinigingsschema's, ze rekende zorgvuldig en deed wat bij niemand was opgekomen, ze ging te rade bij Anne, die te oordelen naar de anderen geen enkel belang bij de zaak leek te hebben. Ze vroeg haar raad en het bezuinigingsvoorstel dat ze Sir Walter ten slotte voorlegde, was in zekere mate tot stand gekomen doordat Anne ook haar zegje had kunnen doen. Bij iedere verandering in het plan die Anne had voorgesteld, had die gekozen voor fatsoen en niet voor familietrots. Zij was voor drastischer maatregelen, grondiger hervormingen, snellere afbetaling van de schulden, en een veel nadrukkelijker voorbijzien van alles, behalve rechtvaardigheid en eerlijkheid.</p>	<p>Ze moesten bezuinigen, dat leed geen twijfel. Maar zij was erop gebrand dit voor hem en Elizabeth zo pijnloos mogelijk te laten gebeuren. Ze ontwierp plannen voor besparingen, maakte nauwkeurige berekeningen en deed wat niemand tot nog toe had bedacht: ze raadpleegde Anne, die door de anderen nooit als belanghebbende in de zaak leek te worden beschouwd. Ze raadpleegde haar en liet zich tot op zekere hoogte door haar leiden in haar bezuinigingsplannen, zoals ze deze uiteindelijk aan Sir Walter deed toekomen. Ieder wijzigingsvoorstel van Anne was een keuze voor eerlijkheid in plaats van aanzien. Zij wilde drastischer maatregelen, ingrijpender hervormingen, een vlottere aflossing van de schulden en een veel grotere onverschilligheid voor alles behalve gerechtigheid en billijkheid.</p>
<i>Persuasion</i> Volume I, Chapter V, p. 38-39	<i>Overreding en Overtuiging</i> p. 37	<i>Overtuiging</i> p. 40
<p>“Where shall we go?” said she [Mary], when they were ready. “I suppose you will not like to call at the Great House before they have been to see you?”</p> <p>“I have not the smallest objection on that account,” replied Anne. “I should never think of standing on such</p>	<p>‘Waar zullen we heen gaan?’ vroeg ze toen ze zover waren. ‘Je zult er weinig voor voelen bij het grote huis langs te gaan voor ze jou hebben begroet.’</p> <p>‘Daar zie ik niet het minste bezwaar in,’ antwoordde Anne, ‘met mensen die ik zo goed ken als mevrouw Musgrove en haar</p>	<p>‘Waar zullen we naartoe gaan?’ vroeg ze, toen ze gereed waren. ‘Je voelt er waarschijnlijk niets voor om naar het grote huis te gaan zolang ze nog niet hier zijn geweest om jou te begroeten?’</p> <p>‘Dat is voor mij geen enkel bezwaar,’ antwoordde Anne. ‘Dergelijke formaliteiten verlang</p>

ceremony with people I know so well as Mrs. and the Miss Musgroves.”	dochters zou ik er niet over piekeren op dat soort plichtplegingen te staan.’	ik niet van mensen die ik zo goed ken als mevrouw en de jongedames Musgrove.’
<i>Persuasion</i> Volume I, Chapter VII, p. 54	<i>Overreding en Overtuiging</i> p. 51	<i>Overtuiging</i> p. 58-59
<p>The next moment she was tapping at her husband’s dressing-room door, and as Anne followed her up stairs, she was in time for the whole conversation, which began with Mary’s saying, in a tone of great exultation,</p> <p>“I mean to go with you, Charles, for I am of no more use at home than are you. If I were to shut myself up for ever with the child, I should not be able to persuade him to do anything he did not like. Anne will stay; Anne undertakes to stay at home and take care of him. It is Anne’s own proposal, and so I shall go with you, which will be a great deal better, for I have not dined at the other house since Tuesday.”</p> <p>“This is very kind of Anne,” was her husband’s answer, “and I should be very glad to have you go; but it seems rather hard that she should be left at home by herself, to nurse our sick child.”</p> <p>Anne was now at hand to take up her own cause, and the sincerity of her manner being soon sufficient to convince him, where conviction was at least very agreeable, he had no farther scruples as to her being left to dine alone, though he still wanted her to join them in the evening, when the child might be</p>	<p>Het volgende ogenblik klopte ze al bij haar man op de deur en Anne kwam zo snel achter haar aan de trap op, dat ze getuige was van het hele gesprek dat begon met Mary’s verrukte woorden:</p> <p>‘Charles, ik ga met je mee, want ik kan hier thuis niets meer doen dan jij. Ik kan me wel een eeuwigheid met dat kind opsluiten, maar als hij ergens geen zin in heeft, krijg ik het toch niet van hem gedaan. Anne blijft hier. Anne zegt dat ze thuisblijft om op hem te passen. Dat heeft ze uit zichzelf voorgesteld, en dus ga ik met je mee, en dat is ook eigenlijk veel beter, want sedert vorige dinsdag heb ik niet meer op het grote huis gegeten.</p> <p>‘Wat geweldig aardig van Anne,’ zei haar man, ‘en ik zou je met alle plezier meenemen, maar ik vind het nogal een hard gelag voor haar alleen thuis te blijven om ons zieke kind te verplegen.’</p> <p>Anne was nu bij de hand om haar eigen zaak te bepleiten en haar pleidooi klonk zo oprecht, dat ze al gauw wist te overtuigen, ook omdat het hém althans zo opperbest gelegen kwam zich te laten overtuigen. Dat rekende af met zijn gewetensbezwaren over</p>	<p>Nog geen tel later stond ze op de deur van de kleedkamer van haar man te kloppen en aangezien Anne haar achterna was gelopen naar boven, kwam ze juist op tijd om hun hele gesprek te horen, dat begon met Mary’s jubelende uitroep:</p> <p>‘Ik ga met je mee, Charles, want ik kan me hier net zo min nuttig maken als jij. Als ik mezelf maar steeds met het kind zou opsluiten, zou ik op het laatst helemaal niets meer van hem gedaan krijgen. Anne blijft hier; Anne heeft aangeboden thuis te blijven en voor hem te zorgen. Het was Annes eigen voorstel, dus ik ga met jou mee; dat lijkt me veel beter, want ik heb sinds dinsdag al niet meer op het andere huis gedineerd.’</p> <p>‘Dat is erg aardig van Anne,’ antwoordde haar echtgenoot, ‘en ik zou graag willen dat je meeding; maar ik vind het nogal wrang dat zij alleen achter zou moeten blijven om voor ons zieke kind te zorgen.’</p> <p>Anne was nu in de buurt om haar eigen zaak te bepleiten en met haar oprechtheid had ze hem al gauw – aangezien het hem bepaald niet ongelegen kwam – overtuigd. Hij voelde zich niet langer bezwaard omdat zij alleen moest eten; toch wilde hij graag</p>

<p>at rest for the night, and kindly urged her to let him com and fetch her; but she was quite unpersuadable; and this being the case, she had ere long the pleasure of seeing them set of together in high spirits.</p>	<p>haar eenzame maaltijd, maar hij bleef hopen dat ze na het eten alsnog zou komen, als het kind klaar was voor de nacht, en hij drong er uit de goedheid van zijn hart bij haar op aan zich dan door hem te laten halen. Maar ze liet zich niet bepraten en zo zag ze hen even later tot haar opluchting opgewekt samen op weg gaan.</p>	<p>dat zij zich 's avonds, wanneer het kind sliep, bij hen zou voegen en hij drong er vriendelijk op aan zich door hem te laten halen. Zij was echter onvermurwbaar en daarom duurde het niet lang totdat ze hen ten slotte in een opgewekte stemming zag vertrekken.</p>
<p><i>Persuasion</i> Volume II, Chapter XX, p. 178</p>	<p><i>Overreding en Overtuiging</i> p. 160</p>	<p><i>Overtuiging</i> p. 190</p>
<p>In re-settling themselves, there were now many changes, the result of which was favourable for her. Colonel Wallis declined sitting down again, and Mr. Elliot was invited by Elizabeth and Miss Carteret, in a manner not to be refused, to sit between them; and by some other removals, and a little scheming of her own, Anne was enabled to place herself much nearer the end of the bench than she had been before, much more within reach of a passer-by.</p>	<p>Nu iedereen weer gezeten was, bleek dat ze goed af was met vele veranderingen. Kolonel Wallis bleef liever staan en meneer Elliot werd door Elizabeth en juffrouw Carteret uitgenodigd tussen hen plaats te nemen op een manier die geen tegenspraak duldde. Door nog een paar verschuivingen en een beetje eigen slinks initiatief lukte het Anne een plaatsje dicht bij het uiteinde van de bank te veroveren, waar ze veel toegankelijker was voor voorbijgangers.</p>	<p>Na de pauze veranderden de meesten van het gezelschap van plaats en de nieuwe verdeling pakte voordelig uit voor Anne. Kolonel Wallis wilde niet langer zitten en meneer Elliot werd door Elizabeth en juffrouw Carteret – op een wijze die weigeren onmogelijk maakte – uitgenodigd tussen hen in plaats te nemen en dankzij nog enkele wisselingen en haar eigen slimme tussenkomst wist Anne een plek te bemachtigen die veel dicht bij het uiteinde van de rij lag dan haar vorige, veel dicht bij eventuele voorbijgangers.</p>
<p><i>Persuasion</i> Volume II, Chapter XXIII, p. 224</p>	<p><i>Overreding en Overtuiging</i> p. 201</p>	<p><i>Overtuiging</i> p. 240</p>
<p>“I am afraid, ma'am, that it is not perfectly understood. Pray be so good as to mention to the other gentlemen that we hope to see your whole party this evening. I am afraid there has been some mistake; and I wish you particularly to assure Captain Harville, and Captain Wentworth, that we hope to see them both.”</p>	<p>‘Mevrouw, wilt u, om ieder misverstand te voorkomen, zo lief zijn de andere heren te zeggen dat we vanavond iedereen hopen te zien? Ik zou het jammer vinden als kapitein Harville en kapitein Wentworth het verkeerd begrepen hadden. Wilt u hen vooral op het hart drukken, dat we hen ook hopen te zien?’</p>	<p>‘Mevrouw, ik ben bang dat de uitnodiging misschien niet duidelijk was. Wilt u alstublieft zo goed zijn de andere heren te zeggen dat we vanavond uw gehele gezelschap hopen te zien? Ik vrees dat er misverstanden over bestaan – ik zou graag willen dat u met name kapitein Harville en kapitein Wentworth ervan verzekert dat we hen beiden hopen te zien.’</p>

